

USAID Nepal's

Education for Income Generation in Nepal Program

Pre-Vocational (Part 1)

Literacy

Objective of the Book and User's Guideline

This book has been prepared for USAID Nepal's Education for Income Generation program (EIG). This program has targeted youth from the ages of 16 to 30 years in the 15 districts of the conflict affected Mid-western region. This literacy package will be used by the participants of the nine - month literacy program, the disadvantaged youth having no education or only very limited education are eligible. The main objective of this book is to increase the literacy and numeracy level of the participants.

This book aims to help the participants enhance their thinking, writing, reading and spoken skills in Nepali. Messages have been presented through pictures, cartoons, conversations and stories to make it easy to navigate. Logos and instructions in boxes have been used for ease of facilitating and conducting activities such as reading, writing and discussion.

This book is presented in two parts - part A and part B.

Objective of Part A:

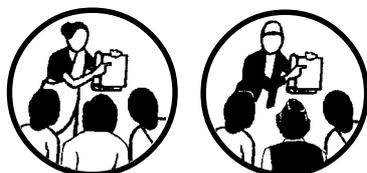
- To help the participants recognize, read and write Nepali letters and the alphabet. Under this part the participants will learn the alphabet from "Ka - Gnya".

Objectives of Part B:

- To increase literacy skill. Under this section the participants will be able to construct words and sentences using Nepali Letters and also gain knowledge on different topics related to their daily life.
- To enable the participants to do simple calculations. Also under this section the participants will learn to write and read 1-100 digits and learn to do simple addition and subtraction.

Symbols Used in the Text

Teaching

This symbol is for facilitators. This indicates that the facilitators should teach the lesson to the participants.

Discussion

This symbol designates a time for discussion. This indicates that the participants should hold discussions in small groups.

Reading

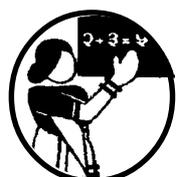
This symbol is for reading. This logo indicates that the participants should read by themselves, together in groups, or alone with the facilitator.

Exercise

This symbol is for doing exercises. This indicates that the participants should read the question and write in the answer.

Calculation

This symbol is for calculation. This indicates that the participants should do math.

Table of Contents

<u>Heading</u>	<u>Page No.</u>
Objective of the Book and User's Guideline	
Symbols Used in the Text	
Part A - Alphabet Practice	
Lesson 1- 8	1-24
Part B - Literacy (Word/Sentence Formation and Calculations)	
Lesson 9: Fertilizer Application	25
Lesson 10: Son and Daughter	30
Lesson 11: Conversation	35
Lesson 12: Read and Write	42
Lesson 13: Group Formation	48
Lesson 14: Saving Purse	55
Lesson 15: Common Experience	62
Lesson 16: Well and Water Tap	69
Lesson 17: Opportunity and Benefit	75
Lesson 18: A Unified Plan	83
Lesson 19: Addition and Subtraction	94
Lesson 20: Loan and A Retail Shop	102
Lesson 21: Agricultural Tools	109
Lesson 22: Capacity, Power and Forum	115
Lesson 23: Ramjanam's Poster Business	124
Lesson 24: Entrepreneurial Ideas of Radhika and Vikram	134

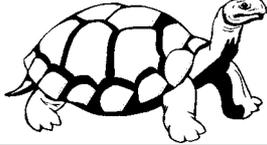
Part A
Alphabet Practice

पाठ १

Lesson 1

क ka	क ka	क ka	क half ka	क half ka
		कछुवा <i>tortoise/ turtle</i> kachhuwaa		
क				
क				
क				
ख kha	ख kha	ख kha	ख half kha	ख half kha
		खरायो <i>rabbit</i> kharaayo		
ख				
ख				
ख				

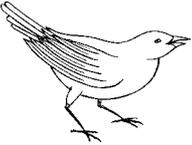
ग ga	ग ga	ग ga	ग half ga	ग half ga
		गमला <i>flower pot</i> gamalaa		
ग				
ग				
ग				
घ gha	घ gha	घ gha	घ half gha	घ half gha
		घडी <i>watch</i> ghaDii		
घ				
घ				
घ				

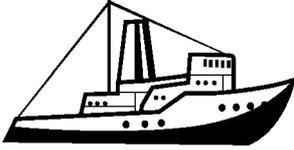
 nga	 nga	 nga	 nga	 half nga
 nga				
				
				
				
 ka	 kha	 ga	 gha	 nga

पाठ २
Lesson 2

च cha	च cha	च cha	च् half cha	च half cha
		चरा <i>bird</i> charaa		
च				
च				
च				
छ chha	छ chha	छ chha	छ chha	च् half chha
		छाता <i>umbrella</i> chhaataa		
छ				
छ				
छ				

ज ja	ज ja	ज ja	ज् half जे	ज् half ja
		जहाज <i>ship</i> jahaaja		
ज				
ज				
ज				
झ jha	झ jha	झ jha	झ् half ज्हे	झ् half jha
		झण्डा <i>flag</i> jhaNDaa		
झ				
झ				
झ				

अ yna	अ yna	अ yna	अ half yna	अ half yna
				
अ				
अ				
अ				
च cha	छ chha	ज ja	झ jha	ञ yna

पाठ ३

Lesson 3

ट Ta	ट Ta	ट Ta	ट Ta	ट half Ta
 टमाटर <i>tomato</i> TamaaTar				
ट				
ट				
ट				
ठ Tha	ठ Tha	ठ Tha	ठ Tha	ठ half Tha
 ठेकी <i>a special wooden pot for churning yogurt into butter</i> Thekii				
ठ				
ठ				
ठ				

ड	ड	ड	ड	ड
Da	Da	Da	Da	half Da
 डमरू <i>small drum</i> Damaru				
ड				
ड				
ड				
ढ	ढ	ढ	ढ	ढ
Dha	Dha	Dha	Dha	half Dha
 ढक <i>pan (of a weighing scale)</i> Dhaka				
ढ				
ढ				
ढ				

ण Na	ण Na	ण Na	ण half Na	ण half Na
 <p>तरुण <i>youth</i> taruNa</p>				
ण				
ण				
ण				
ट Ta	ठ Tha	ड Da	ढ Dha	ण Na

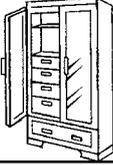

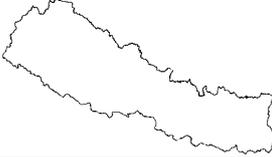
पाठ ४

Lesson 4

त ta	त ta	त ta	त् half ta	ट half ta
 तरकारी <i>vegetables</i> tarakaarii				
त				
त				
त				
थ tha	थ tha	थ tha	थ् half tha	थ half tha
 थर्मस <i>thermos</i> tharmasa				
थ				
थ				
थ				

द	द	द	द	द
da	da	da	half da	half da
 दराज <i>cupboard</i> daraaja				
द				
द				
द				
ध	ध	ध	ध	ध
dha	dha	dha	half dha	half dha
 धागो <i>yarn</i> dhaago				
ध				
ध				
ध				

न na	न na	न na	न half na	न half na
 नक्सा <i>map</i> naksaa				
न				
न				
न				
त ta	थ tha	द da	ध dha	न na

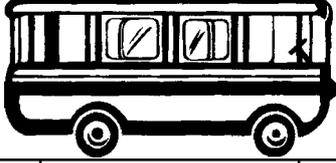

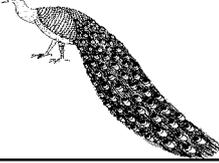
पाठ ५

Lesson 5

प pa	प pa	प pa	प् half pa	प half pa
		पहाड <i>mountain</i> pahaada		
प				
प				
प				
फ pha	फ pha	फ pha	फ् half pha	फ half pha
		फलफूल <i>fruit</i> phalafuula		
फ				
फ				
फ				

ब ba	ब ba	ब ba	ब half ba	ब half ba
		बस <i>bus</i> basa		
ब				
ब				
ब				
भ bha	भ bha	भ bha	भ half bha	भ half bha
		भकुण्डो <i>football</i> bhakuNDo		
भ				
भ				
भ				

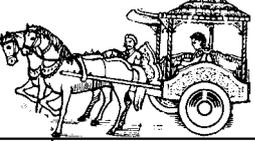
म ma	म ma	म ma	म् half ma	ऋ half ma
		मयूर <i>peacock</i> mayuura		
म				
म				
म				
प pa	फ pha	ब ba	भ bha	म ma

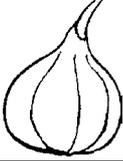

पाठ ६

Lesson 6

य ya	य ya	य ya	य् half ya	र half ya
		यन्त्र <i>instrument/microscope</i> yantra		
य				
य				
य				
र ra	र ra	र ra	र half ra	र half ra
		रथ <i>chariot</i> ratha		
र				
र				
र				

ल la	ल la	ल la	ल् half la	ल half la
		लसुन <i>garlic</i> lasuna		
ल				
ल				
ल				
व wa	व wa	व wa	व् half wa	व half wa
		वकिल <i>lawyer</i> wakila		
व				
व				
व				

य ya	र ra	ल la	व wa

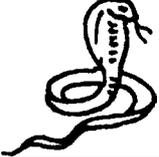
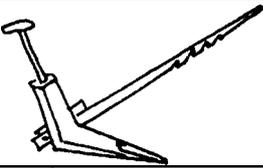

पाठ ७

Lesson 7

श sha	श sha	श sha	श् half sha	श् half sha
		शहर <i>city</i> shahara		
श				
श				
श				
ष sha	ष sha	ष sha	ष् half sha	ष् half sha
		षट्कोण <i>hexagon</i> shaTkoNa		
ष				
ष				
ष				

स	स	स	स्	स्
sa	sa	sa	half Sa	half Sa
		सर्प <i>snake</i> sarpa		
स				
स				
स				
ह	ह	ह	ह्	ह्
ha	ha	ha	half ha	half ha
		हलो <i>plough</i> halo		
हलो				
हलो				
हलो				

श sha	ष sha	स sa	ह ha

पाठ ८

Lesson 8

क्ष	क्ष	क्ष	क्ष	क्ष
ksha	ksha	ksha	half ksha	half ksha

क्षेत्रफल *area*
kshetraphala

क्ष				
क्ष				
क्ष				

त्र	त्र	त्र	त्र	त्र
tra	tra	tra	half tra	half tra

त्रिकोण *triangle*
trikoNa

त्र				
त्र				
त्र				

ज्ञ gnya	ज्ञ gnya	ज्ञ gnya	ज्ञ gnya	ज्ञ half gnya
 ज्ञानी <i>intelligent</i> gnyaanii				
ज्ञ				
ज्ञ				
ज्ञ				

	क्ष ksha	त्र tra	ज्ञ gnya

तलका खालि ठाउँमा मिल्ने अक्षर भर्नुहोस् ।
Fill in the blanks with the suitable alphabet.

क ka		ग ga	घ gha	ङ nga
च cha	छ chha		झ jha	ञ yna
ट Ta		ड Da	ढ Dha	ण Na
	थ tha	द da	ध dha	न na
प pa	फ pha	ब ba	भ bha	
य ya	र ra	ल la		श sha
ष sha	स sa		क्ष ksha	त्र tra
		ज्ञ gnya		

Part B Literacy

(Word/Sentence Formation and
Calculations)

पाठ ९

Lesson 9

mala haala

mala haala

मल हाल

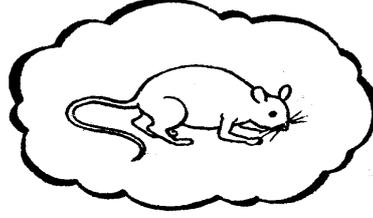
fertilizer application

mala haala

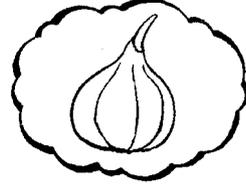

म ल हा ल
ma la haa la

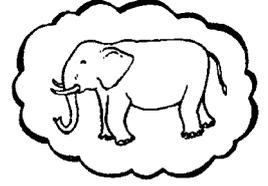
ma म

la ल

ha ह

म ma	मा maa	मि mi	हल <i>solve</i> hala	मल <i>fertilizer</i> mala
ल la	ला laa	लि li	हाल <i>put</i> haala	माल <i>goods</i> maala
ह ha	हा haa	हि hi	मामा <i>uncle</i> maamaa	लामा <i>buddhist priest</i> laamaa
			माला <i>garland</i> maalaa	मिल <i>mill</i> mila

म म म
ma

ल ल ल ल
la

ह ह ह ह
ha

हा हा हा हा
haa

ल ल ल ल
la

म म

ल ल

ह ह

हा हा

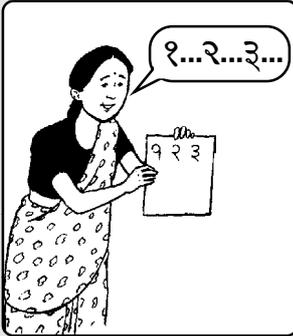
ल ल

मल हाल
mala haala

मल हाल

मल हाल

मल हाल

Counting Lines number
/// ५ 5

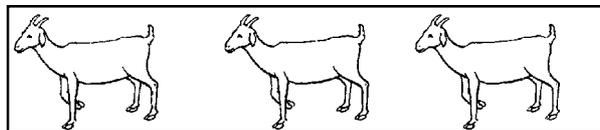
/

१₁

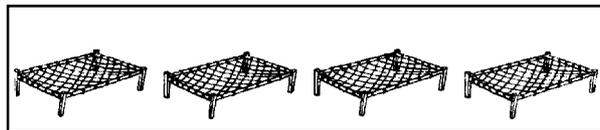
//

२₂

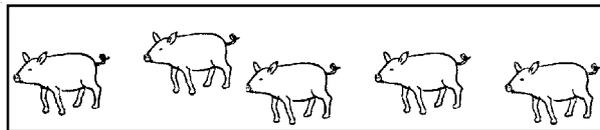
///

३₃

////

४₄

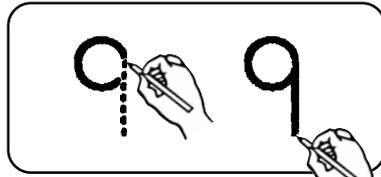

////

५₅

9

9₁

9₁ 9

२₂ २

३₃ ३ ३

४₄ ४

५₅ ५ ५

9	9		
२	२		
३	३		
४	४		
५	५		

comma **full stop**
 , |

We use a **comma** to separate parts of a sentence. A period or **full stop** means the sentence is complete.

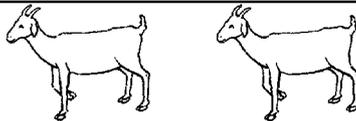
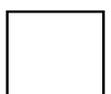
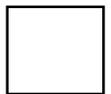
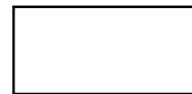
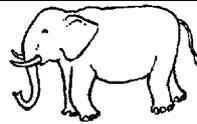
ल, ला मलम ।
 Here, take the ointment.

Lilaa, mala haala.

लिला, मल ढाल।
Lila, put the fertilizer.

पाठ १०

Lesson 10

chhoraachhorii

chhoraachhorii

छोराछोरी

son and
daughter

chhoraachhorii

छो रा छो री

chho raa chho rii

छ chha

र ra

छ chha	छा chhaa	छि chhi	छी chhii	छो chho
र ra	रा raa	रि ri	री rii	रो ro
म ma	मा maa	मि mi	मी mii	मो mo
ह ha	हा haa	हि hi	ही hii	हो ho
ल la	ला laa	लि li	ली lii	लो lo

लहर <i>wave</i> lahara	लहरा <i>creeper</i> laharaa	छल <i>deceit</i> chhala	छर <i>spread</i> chhara
लोहा <i>iron</i> lohara	लोला <i>water filled balloon</i> lolaa	हिमाली <i>himalayan</i> himalii	माहिली <i>second daughter</i> maahilii

छ छ छ छ
chha

र र र
ra

छो छो छो छो
chho

रा रा रा रा
raa

री री री री
rii

छ छ

र र

छो छो

रा रा

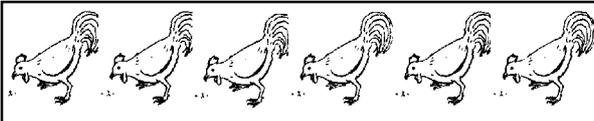
री री

छोराछोरी
chhoraachhorii

छोराछोरी

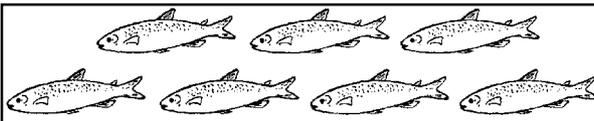
छोराछोरी

छोराछोरी

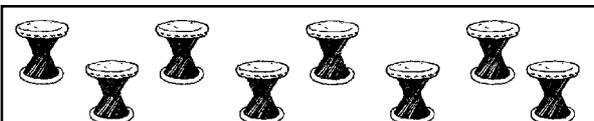
||| |

६₆

||| ||

७₇

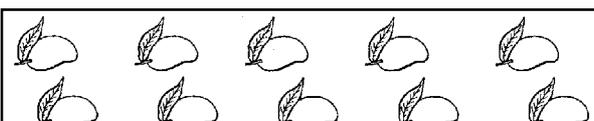
||| |||

८₈

||| ||||

९₉

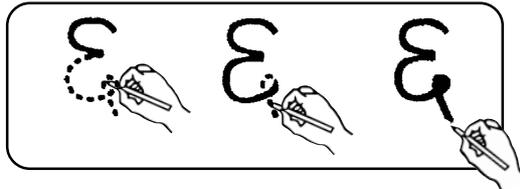

||| |||

१०₁₀

ॐ

ॐ₆

ॐ₆ ॐ ॐ

ॐ	ॐ	
---	---	--

७₇ ७

७	७	
---	---	--

८₈ ८

८	८	
---	---	--

९₉ ९

९	९	
---	---	--

१०₁₀ १० १० १०

१०	१०	
----	----	--

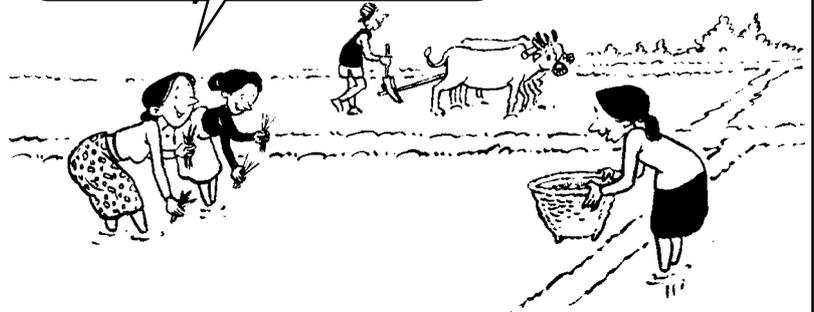
exclamation mark

This punctuation mark is used to show surprise or excitement.

छोरीको रह्र छ र!
You have a wish for a daughter!

हिलोमा माछा छ!
There's a fish in the mud!

छोरी मीलमा होली। *Daughter must be in the mill.*
 chhorii miilamaa holi.

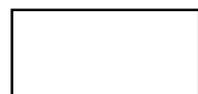
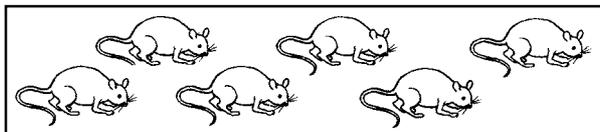
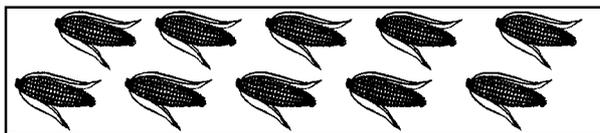
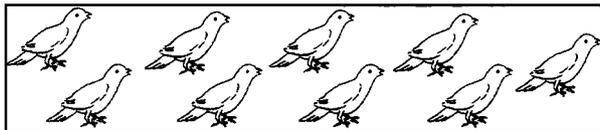
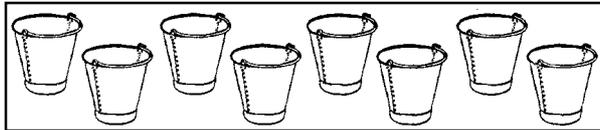
छोरी मीलमा होली ।

Blank space for writing practice.

हिलोमा माछा छ ! *There's a fish in the mud!*
 hilomaa maachhaa chha !

हिलोमा माछा छ !

Blank space for writing practice.

पाठ ११

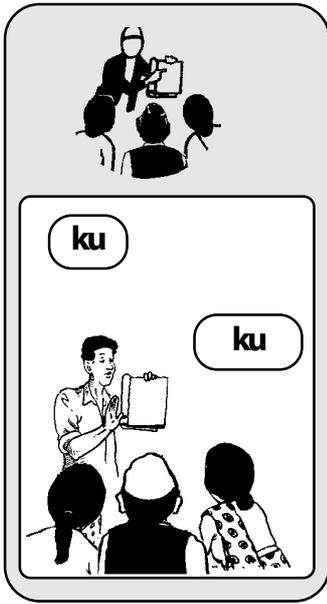
Lesson 11

कुराकानी

conversation

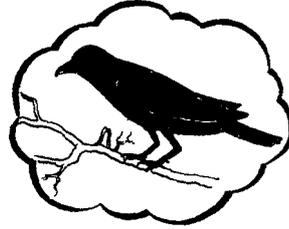
kuraakaanii

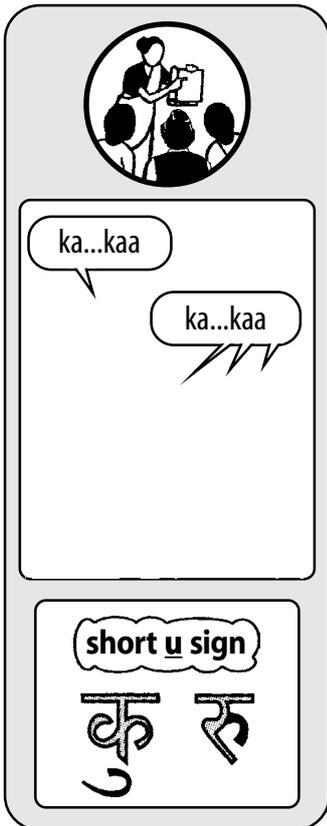
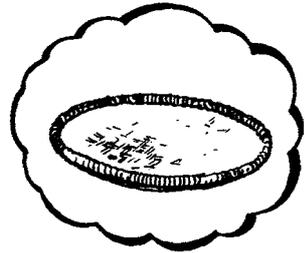
कु रा का नी

ku raa kaa nii

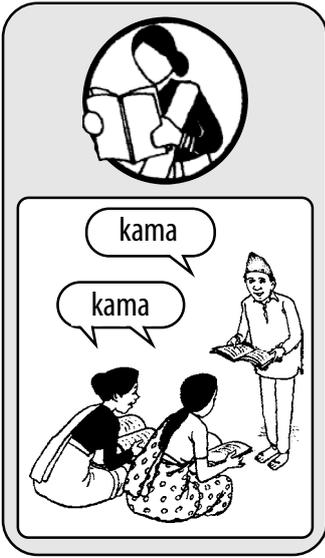
क ka

न na

क ka	का kaa	कि ki	की kii	क ku	को ko
न na	ना naa	नि ni	नी nii	न nu	नो no
म ma	मा maa	मि mi	मी mii	म mu	मो mo
ह ha	हा haa	हि hi	ही hii	ह hu	हो ho
ल la	ला laa	लि li	ली lii	ल lu	लो lo
छ chha	छा chhaa	छि chhi	छी chhii	छ chhu	छो chho
र ra	रा raa	रि ri	री rii	रु ru	रो ro

कम <i>little/less</i> kama	काम <i>work</i> kaama
कलम <i>pen</i> kalama	कमल <i>lotus</i> kamala
कुन <i>which</i> kuna	कुम <i>shoulder</i> kuma
कुमार <i>unmarried boy</i> kumaara	कुमारी <i>unmarried girl</i> kumaarii
किलो <i>1000 gram</i> kilo	किला <i>nails</i> kilaa
कलिलो <i>tender</i> kalilo	कमिला <i>ants</i> kamilaa

नर <i>male</i> nara	नारी <i>female</i> narii
नाना <i>cloth</i> naanaa	नानी <i>sweet little girl</i> naanii
नाम <i>name</i> nama	नामी <i>famous</i> naamii
नाला <i>drain</i> naalaa	नाली <i>small canal</i> naalii
नरम <i>soft</i> narama	नरमी <i>softly</i> naramii
नोकर <i>domestic helper</i> nokara	नोकरी <i>service</i> nokarii

क क क क क क	क क	
क ka		
न न न	न न	
न na		
कु कु कु कु कु कु	कु कु	
कु ku		
नी नी नी नी नी नी	नी नी	
नी nii		
रु रु रु रु रु रु	रु रु	
रु ru		

कुराकानी
kuraakaanii

कुराकानी

कुराकानी

कुराकानी

halanta

किन

The halanta means that the short a sound should be dropped.

किन *why*
kina

किन् *buy*
kin

हान *hit* हान् *hit*
haana haan

हाल *recent/current* हाल् *put*
haala haal

मिल *mill* मिल् *join*
mila mil

निल *swallow* निल् *swallow*
nila nil

छान *select* छान् *select*
chhaana chhaan

छिन *snatch* छिन् *she is*
chhina chhin

हुन *going to be* हुन् *is/are*
huna hun

निकाल *take something out* निकाल् *take something out*
nikaala nikaal

Ramaa ra Laaluka

रमा र लालुका छोराछोरी छन् ।

Rama and Lala have children.

छोराछोरी कलिला छन् ।

The children are very young.

छोरीको नाम मीरा हो ।

The daughter's name is Mira.

छोराको नाम कुमार हो ।

The son's name is Kumar.

कुमार कलाकार हुन् ।

Kumar is an artist.

question mark

?

When you see this punctuation mark it means something is being asked.

लाल महलमा को को छन् ?

Who is there at Laal Mahal?

माहिली र कालु छन् ।

Maahili and Kaalu are there.

माहिली र कालु महलमा किन छन् ?

Why are Maahili and Kaalu at the Mahal?

किनकी महलमा काम छ ।

Because, there's work at the Mahal.

के काम छ ?

What kind of work?

महलमा मालीको काम छ ।

There is gardening work at the Mahal.

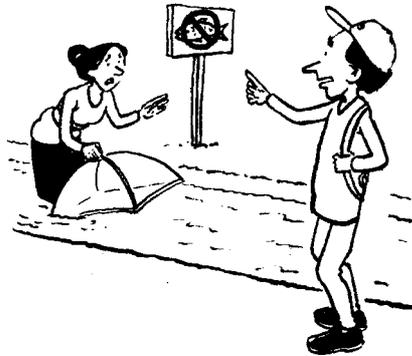
laala mahalama ko ko chhan?

कमली किन नहरमा छिन् ?
Why is Kamalii in the canal?

किनकि नहरमा
माछा छ।
Because there's fish in
the canal.

माछा नमार्!
Hey, no fishing!
माछा लिन
Fishing is
मनाही छ !
prohibited!

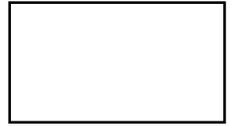
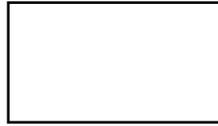
छन् is/are
chhan

छन्

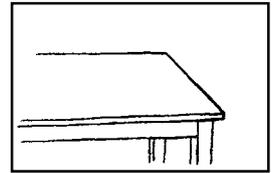
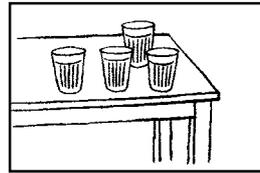
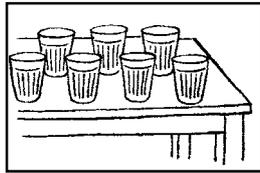
हुन् is/are
hun

हुन्

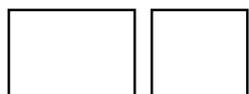
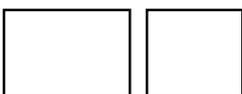
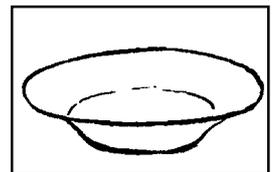
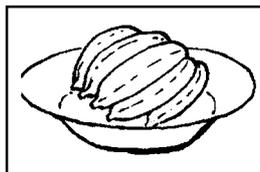
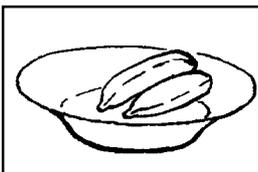
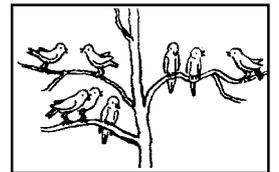
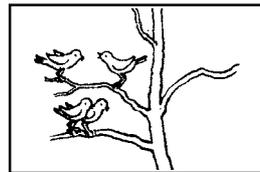
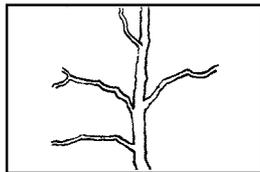
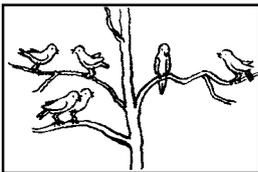
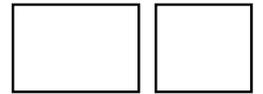
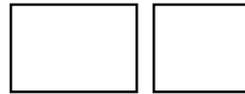
लाल महलमा को को छन् ?
Who is there at Laal Mahal?

लाल महलमा को को छन् ?

छन्

हुन्

पाठ १२

Lesson 12

लेखपढ

read and write

lekhapaDha

ले ख प ढ

le kha pa Dha

ख kha

प pa

ढ Dha

ख	खा	खि	खी	ख	खे	खो
kha	khaa	khi	khii	khũ	khe	kho
प	पा	पि	पी	प	पे	पो
pa	paa	pi	pii	pũ	pe	po
ढ	ढा	ढि	ढी	ढ	ढे	ढो
Dha	Dhaa	Dhi	Dhii	Dhũ	Dhe	Dho
मे	हे	ले	छे	रे	के	ने
me	he	le	chhe	re	ke	ne

खाना *food* खानी *mine*
khaanaa khaanii

खोल *cover* खोर *cage*
khola khora

खुकुलो *loose* कुखुरी *chicken*
khukulo kukhurii

परी *fairy* पारी *the other side*
parii paarii

पाना *page* पानी *water*
paanaa paanii

पाखा *dry land* पाखी *rug*
paakhaa paakhii

ढक *weight stone* ढकनी *cover/lid*
Dhaka Dhakanii

ढोग *bow with respect* ढोका *door*
Dhoga Dhokaa

ढिकी *husking mill* ढिलो *late*
Dhikii Dhilo

केही *some/few* कोही *anyone/someone*
kehii kohii

मेरो *my/mine* मेरी *my/mine*
mero merii

केरा *banana* करेला *bitter gourd*
keraa karelaa

ख ख ख ख

kha

ख ख

प प प

pa

प प

ढ ढ ढ ढ

Dha

ढ ढ

ले ले ले ले

le

ले ले

लेखपढ
lekhapaDha

लेखपढ

लेखपढ

लेखपढ

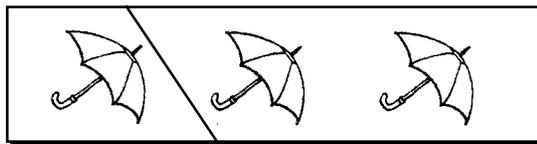
"plus" sign

"equal" sign

Say: "1 plus 2 equals 3."

$$1 + 2 = 3$$

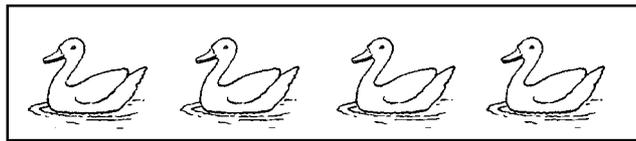
$$2 + 1 = 3$$

$$0 + 3 = 3$$

$$3 + 0 = 3$$

$$1 + \square = 4$$

$$3 + \square = 4$$

$$0 + \square = 4$$

$$4 + \square = 4$$

$$2 + \square = 4$$

$$1 + \square = 5$$

$$4 + \square = 5$$

$$2 + \square = 5$$

$$3 + \square = 5$$

$$0 + \square = 5$$

$$5 + \square = 5$$

joined letter

किन्छ

Say: "Joined half na and chha looks like this: kinchha, runchhan."

न् + छ = न्छ
half na chha nchha

किन्छु, buy रुन्छन्, cry
kinchhu runchhan

न् + न = न्न
half na na nna

खिन्न, upset खन्न to dig
khinna khanna

खान्छ, eats खान्छन्, eat
khaanchha khaanchhan

खान, eating खान्न, won't eat
khaana khaanna

मान्छ, agrees मान्छन्, agree
maanchha maanchhan

मान, accept मान्न, to celebrate
maana maanna

हान्छ, hits हान्छन्, hit
haanchha haanchhan

हान, hit हान्न, to hit
haana haanna

खण्ण
khanna

खण्ण

ढिकी
Dhikii

ढिकी

छोराछोरी रुन्छन्। कमला खिन्न छिन्।
Children are crying. Kamala is upset

छोराछोरी रुन्छन्। कमला खिन्न छिन्।

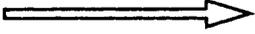

The first three sentences of the story are grouped together. This group of sentences is called a **paragraph**.

First paragraph

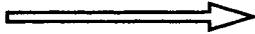

कमला खिन्न छिन् किनकि छोराछोरी
Kamala is upset because her children

रुन्छन् । मोहनले केरा किन्छ । कमला,
cry. Mohan buys bananas. Kamala,

मोहन र छोराछोरीले केरा खान्छन् ।
Mohan and the children eat the bananas.

Second paragraph

In writing, when we finish one topic, the paragraph changes. When starting a new paragraph we leave a little space.

कमला, मोहन र छोराछोरीको
Kamala, Mohan and their children also

कराकानी पनि हुन्छ । मोहनले कमला र
have a conversation with one another. Mohan agrees to what
छोराछोरीको कुरा मान्छ ।
Kamala and the children say.

पाठ १३

Lesson 13

समूह गठन

group formation

samuaha gaThana

sa

sa

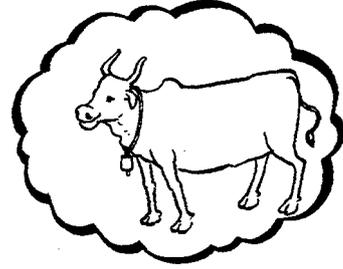
स म ह ग ठ न

sa muu ha ga Tha na

स sa

ग ga

ठ Tha

sa.. saa

sa.. saa

long u sign

सू रु

स	सा	सि	सी	सु	सू	से	सो
sa	saa	si	sii	su	suu	se	so

ग	गा	गि	गी	गु	गू	गे	गो
ga	gaa	gi	gii	gu	guu	ge	go

ठ	ठा	ठि	ठी	ठु	ठू	ठे	ठो
Tha	Thaa	Thi	Thii	Thu	Thuu	The	Tho

म्	हू	लू	छू	रू	कू	नू	खू
muu	huu	luu	chuu	ruu	kuu	nuu	khuu

Thag

Thag

ठग *cheater* ठगी *cheating*
Thaga Thagii

छठ *A festival of terai people* ठहर *point out*
chhaTha Thahara

ठेला *push cart* ठेगाना *address*
Thelaa Thegaanaa

गरम *hot* गरमी *hot*
garama garamii

गोलो *round* गोली *bullet*
golo golii

गुरू *male teacher* गुरुमा *female teacher*
guruu gurumaa

सरकार *government* सरकारी *governmental*
sarakaara sarakaarii

ठूलो *big/large* ठूली *eldest daughter*
Thuulo Thuulii

साग *green leaves* सागर *ocean*
saaga saagara

सास *breath* सासू *mother-in-law*
saasa saasuu

सुख *happiness* सुखी *happy*
sukha sukhii

रूख *tree* रूखो *dry*
ruukha ruukho

स स स स

sa

स स

ग ग ग

ga

ग ग

ठ ठ ठ ठ

Tha

ठ ठ

मू मू मू मू

muu

मू मू

रू रू रू रू

ruu

रू रू

समूह
samuuha

समूह

गठन
gaThana

गठन

joined letter

गर्न

Say: "Joined half ra and na look like this: garna, herna."

र + न = र्न
half ra na rna

गर्न to do
garna,

हेर्न to see
herna

र + ने = र्ने
half ra ne rne

गर्ने, will do
garne,

हेर्ने will see
herne

र + छ = र्छ
half ra chha rchha

गर्छ, does
garchha,

हेर्छन् they watch
herchhan

क + छ = क्छ
half ka chha kchha

सक्छ, can do
sakchha,

सक्छन् they can do
sakchhan

क + न = क्न
half ka na kna

सिक्न to learn
sikna

क + लि = क्लि
half ka li kli

सक्लिन् can do
saklin

स + ले = स्ले
half sa le sle

कस्ले who
kasle

ग + ने = ग्ने
half ga ne gne

लोग्नेमानिस male
lognemaanisa

कराकानी Conversation

गोमा:

काम छ कि ?

Goma:

Is there any work?

गोपाल:

महिलाले के काम गर्न सक्छन् र ?

Gopal:

What kind of work can a woman do?

गोमा:

महिलाहरूले हरेक किसिमका काम गर्न सक्छन् ।

Goma:

Women can do all types of work.

गोपाल:

महिलाले काम गरे छोराछोरी कस्ले हेर्छन् नि ?

Gopal:

Who will look after the children if women work?

गोमा:

छोराछोरी हेर्ने काम लोग्नेमानिसले पनि गर्न सक्छन् ।

Goma:

Men can also look after the children.

गोपाल:

महिलाको काम गर्ने सीप हुन्छ र ?

Gopal:

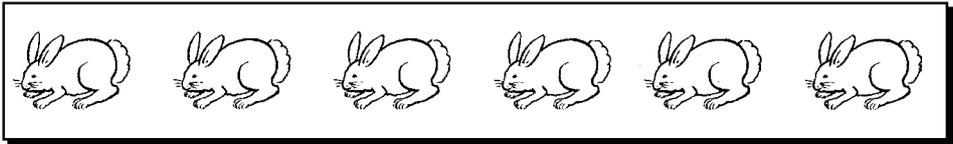
Do women have working skill?

गोमा:

महिलाहरूले पनि सीप सिक्न सक्छन् किनकि नर र नारी समान छन् ।

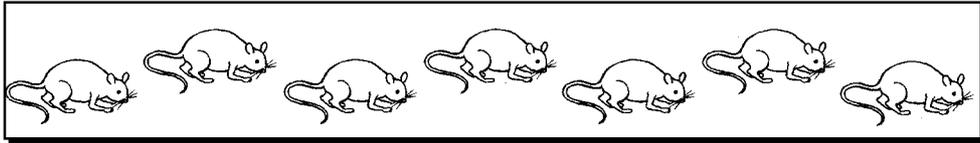
Goma:

Women can also learn skills as men and women are equal.

$$\begin{array}{l}
 9_1 + 7_5 = 6_6 \\
 2_2 + \square = 6_6 \\
 0 + \square = 6_6
 \end{array}$$

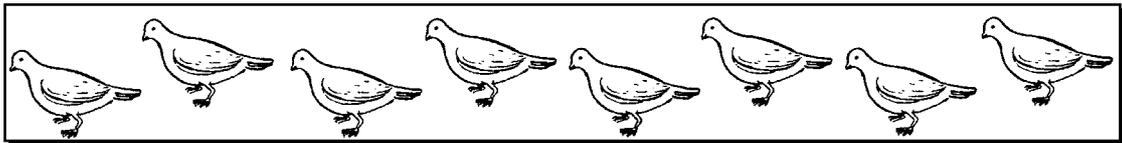
$$\begin{array}{l}
 4_5 + \square = 6_6 \\
 8_4 + \square = 6_6 \\
 6_6 + \square = 6_6 \\
 3_3 + \square = 6_6
 \end{array}$$

$$\begin{array}{l}
 9_1 + \square = 7_7 \\
 6_6 + \square = 7_7 \\
 0 + \square = 7_7
 \end{array}$$

$$\begin{array}{l}
 2_2 + \square = 7_7 \\
 4_5 + \square = 7_7
 \end{array}$$

$$\begin{array}{l}
 3_3 + \square = 7_7 \\
 8_4 + \square = 7_7 \\
 7_7 + \square = 7_7
 \end{array}$$

$$\begin{array}{l}
 9_1 + \square = 8_8 \\
 7_7 + \square = 8_8 \\
 0 + \square = 8_8
 \end{array}$$

$$\begin{array}{l}
 2_2 + \square = 8_8 \\
 6_6 + \square = 8_8 \\
 8_4 + \square = 8_8
 \end{array}$$

$$\begin{array}{l}
 3_3 + \square = 8_8 \\
 4_5 + \square = 8_8 \\
 5_8 + \square = 8_8
 \end{array}$$

joined letter

राम्रो raamro

म् + रो = म्रो
half ma ro mro

राम्रो, good
raamro,

हाम्रो our
haamro

र् + नु = र्नु
half ra nu rnu

गर्नु, to do
garnu

हेर्नु to see
hernu

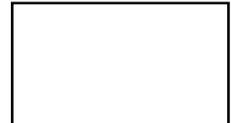
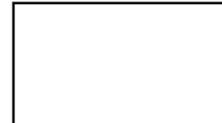
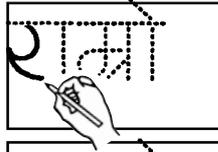
र् + मी = र्मी
half ra mii rmi

गर्मी hot
garmii

Say: "Joined half
ma and ro look
like this: raamro,
haamro."

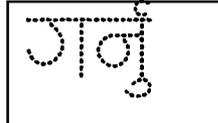
राम्रो
raamro

हाम्रो
haamro

गर्नु
garnu

गर्मी
garmii

half ra and
short nu

गर्नु garnu

लोग्नेमानिस
men

महिलाहरू
women

समान
equal

half ra and
long mi

गर्मी garmii

महिलाहरू

ले हरेक किसिमको काम गर्न सक्छन् ।

Women can do all types of work.

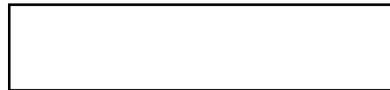
छोराछोरी हेर्ने काम
गर्न सक्छन् ।

ले पनि

_____ can also look after the children.

नर र नारी

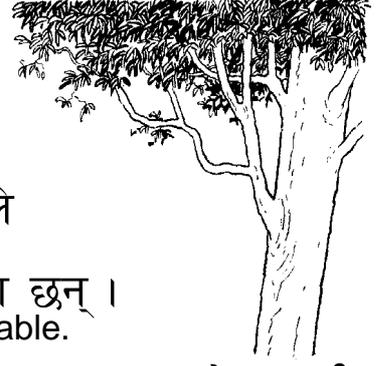

छन् ।

Men and women are _____ .

समूह गठन Group Formation

बेलटारका मानिसहरूले
The people of Beltar have
लेखपढ गर्न सिकेका छन् । अहिले
learned to read and write. Now,
मानिसहरूले धेरै कुराहरू जानेका छन् ।
the people of Beltar are knowledgeable.

बेलटारमा गर्मी छ । मानिसहरू रूखको छहारी
It's hot in Beltar. The people are under the shade of
मुनि छन् । केही मानिसहरूले समूहमा मिलेर काम गर्ने
the tree. Some people talk about working together in a group.
कुरा गर्छन् । धेरैले समूह गठनको कुरा राम्रो मान्छन् ।
Most of them appreciate the idea of group formation.

कुराकानी पछि, समूह
After the discussion, the group
गठन हुन्छ । सबै जना
is formed. All the people
खुशी हुन्छन् ।
are happy.

खुशी
happy

छहारी
shade

लेखपढ
read and write

कुराहरू
things

समूह
group

बेलटारका मानिसहरूले गर्न सिकेका छन् ।

The people of Beltar have learned to read and write.

मानिसहरूले धेरै जानेका छन् ।

The people are knowledgeable about many _____ .

मानिसहरू रूखको मुनि छन् ।

The people are under the _____ of the tree.

मानिसहरूले गठनको कुरा राम्रो मान्छन् ।

The people appreciate the idea of _____ formation.

सबै जना हुन्छन् ।

All the people are _____ .

पाठ १४

Lesson 14

बचत थैली

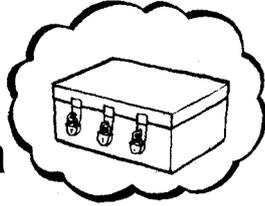
saving purse

bachata thailii

ब च त थै ली
ba cha ta thai lli

ब ba

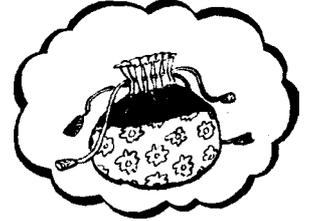
च cha

त ta

थ tha

ब	बा	बि	बी	बु	बु	बे	वै	बो
ba	baa	bi	bii	bū	buṽ	be	bai	bo
च	चा	चि	ची	चु	चु	चे	चै	चो
cha	chaa	chi	chii	chū	chūṽ	che	chai	cho
त	ता	ति	ती	तु	तु	ते	तै	तो
ta	taa	ti	tii	tū	tuṽ	te	tai	to
थ	था	थि	थी	थु	थु	थे	थै	थो
tha	thaa	thi	thii	thū	thūṽ	the	thai	tho
मै	है	लै	छै	रै	कै	नै	खै	पै
mai	hai	lai	chhai	rai	kai	nai	khai	pai

बस *sit down* बास *shelter*
basa baasa

बूढा *elderly male* बूढी *elderly female*
buuDhaa buuDhii

बैना *token money* बैठक *meeting*
bainaa baiThak

चना *gram* चरी *bird*
chanaa charii

चेली *daughter* चोली *blouse*
chेलii चोलii

चैन *peace* चैत *last month in Nepali calender*
chaina chaita

तर *but* तब *then*
tara taba

तिनी *she* तिमी *you*
tinii timii

तैरनु *float* तैपनि *however*
tairanu taipani

थर *surname* थरी *types*
thara tharii

थप *to add* थाप *hold*
thapa thaapa

थैला *bag* थैली *purse*
thailaa thailii

ब ब ब ब
ba

च च च च
cha

त त त
ta

थ थ थ थ
tha

थै थै थै थै
thai

ब ब

च च

त त

थ थ

थै थै

बचत
bachata

बचत

थैली
thailii

थैली

Joined half **ka** and short **chhi** look like this: **sakchhin**

क + छि = किछ
half ka chhi kchhi

क + छु = कछु
half ka chhu kchhu

स + छु = स्छु
half sa chhu schhu

स + क = स्क
half sa ka ska

स + क = स्क
half sa ku sk

ढ + छ = ढछ
half Dha chha Dhchha

ढ + नु = ढनु
half Dha nu Dhnu

सकिछन् she can do
sakchhin

सकछु can do
sakchhu

बस्छु will sit
baschhu

नमस्कार greeting somebody by
joining two palms
namaskaara

स्कल school
skula

पढछ, reads पढछन् read
paDhchha, paDhchhan

पढनु, to read पढनुहोस् please read
paDhnu, paDhnuhos

sakchhin

कमलाको करेसाबारी Kamala's Kitchen Garden

नमस्कार । मेरो नाम कमला हो । म बेलटारमा बस्छु ।
Namaste. My name is Kamala. I live in Beltar.

मेरो लोग्ने मोहन हुन् । हाम्रा साना साना छोराछोरी छन् ।
My husband is Mohan. We have small children.

छोराछोरी स्कूलमा पढ्छन् । छोरीले राम्ररी लेखपढ गर्न सकिछन् ।
They study in school. My daughter can read and write well.

मैले स्कूलमा पढेकी छैन । तर म बेलटारको बचत समूहमा छु । मैले
I have not studied in school. But I am a member in a savings group of Beltar. I

समूहमा बसेर लेखपढ गर्न सिकेकी छु । म हरहिसाब पनि गर्न सक्छु ।
have learnt to read and write as one of the members of the group. I can also do arithmetical calculations.

हाम्रो बचत समूहले निकै राम्रो काम गरेको छ । हरेक महिना समूहको बैठकमा सबैले
Our saving group has done a very good job. Each group member saves during group
बचत गर्छन् । मैले पनि बचत गर्छु ।
meeting every month. I am also saving .

मेरो सानो करेसाबारी पनि छ । मैले करेसाबारीमा तरकारी रोपेकी छु । मेरा
I also have a small kitchen garden. I have planted vegetables there. My
छोराछोरीले तरकारी मन पराउँछन् । त्यसैले हामी बिरामी छैनौ । म हरेक हप्ता तरकारी
children like vegetables . So we do not get sick as often. Every week I sell some vegetables and put
बेचेर बचत थैलीमा पैसा राख्छु । म र मेरा परिवार सुखी छौ । बेलटारमा कुनै पसल छैन ।
the money in the savings purse. I and my family members are very happy. There are no shop in
मैले सानो पसल खोल्ने सोचेकी छु ।
Beltar. I am thinking of opening a small shop.

$$9_1 + \boxed{7} = 9_9$$

$$5_8 + \boxed{} = 9_9$$

$$2_2 + \boxed{} = 9_9$$

$$6_7 + \boxed{} = 9_9$$

$$8_4 + \boxed{} = 9_9$$

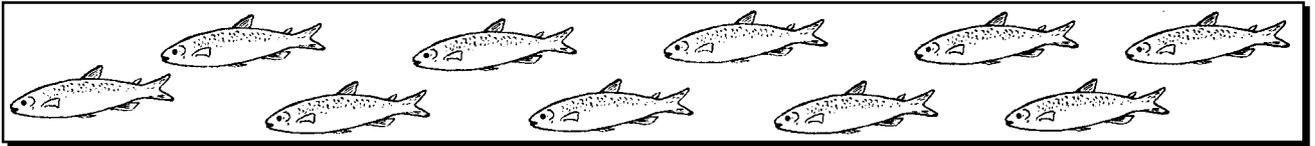
$$4_5 + \boxed{} = 9_9$$

$$0_0 + \boxed{} = 9_9$$

$$9_9 + \boxed{} = 9_9$$

$$3_3 + \boxed{} = 9_9$$

$$6_6 + \boxed{} = 9_9$$

$$2_2 + \boxed{8} = 90_{10}$$

$$5_8 + \boxed{} = 90_{10}$$

$$3_3 + \boxed{} = 90_{10}$$

$$6_7 + \boxed{} = 90_{10}$$

$$0_0 + \boxed{} = 90_{10}$$

$$90_{10} + \boxed{} = 90_{10}$$

$$8_4 + \boxed{} = 90_{10}$$

$$6_6 + \boxed{} = 90_{10}$$

$$9_1 + \boxed{} = 90_{10}$$

$$9_9 + \boxed{} = 90_{10}$$

$$4_5 + \boxed{} = 90_{10}$$

joined letter

हप्ता

Joined half **pa** and **ta** look like this: **haptaa**.

प + त = प्त
half pa ta pta

हप्ता *week*
haptaa

ख् + छु = ख्छु
half kha chhu khchhu

राख्छु *will keep*
rakhchhu,

लेख्छु *will write*
lekhchhu

ख् + नु = खनु
half kha nu khnu

लेखनु *to write*
lekhnu,

लेखनुहोस् *please write*
lekhnuhos

ल् + ने = ल्ने
half la ne lne

खोल्ने *open*
kholne

च् + छु = च्छु
half cha chhu chchhu

बेच्छु *will sell*
bechchhu

न् + छु = न्छु
half na chhu nchhu

लिन्छु *will take*
linchhu

हप्ता
haptaa

हप्ता

लिन्छु
linchhu

लिन्छु

बेच्छु
bechchhu

बेच्छु

चौली
choli

चौली

हेर्छन्
herchhan

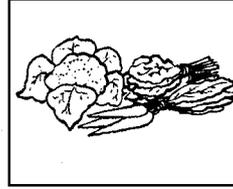
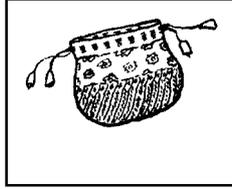
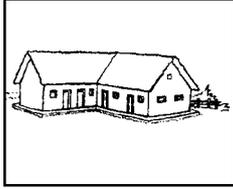
हेर्छन्

सकिलन्
saklin

सकिलन्

खाली बाकसमा लेख्नुहोस् ।
Write in the empty boxes.

पसल

shop

स्कूल

school

थैली

purse

तरकारी

vegetables

समूह

group

१. कमलाको छोराछोरी

स्कूल

मा पढ्छन् ।

Kamala's children study in **school**.

२. हाम्रो

ले राम्रो काम गरेको छ ।

Our _____ has done a good job.

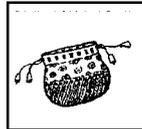
३. म करेसाबारीको

बेच्छु ।

I sell _____ grown in the kitchen garden.

४. मैले तरकारी बेचेको पैसा

मा राख्छु ।

I put the money from the vegetables I sell in my _____.

५. बेलटारमा कुनै

छैन ।

There aren't any _____ in Beltar.

पाठ १५

Lesson 15

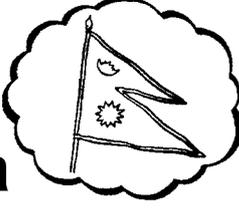
साझा अनुभव

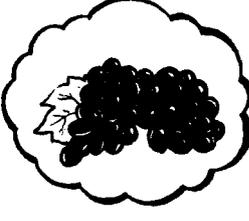
common experience

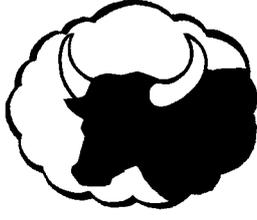
saajhaa anubhawa

सा भा अ नु भ व
saa jhaa a nu bha wa

झ jha

अ a

भ bha

व wa

				अ				
				a				
झ	झा	झि	झी	झु	झू	झे	झै	झो
jha	jhaa	jhi	jhii	jhū	jhūu	jhe	jhai	jho
भ	भा	भि	भी	भु	भू	भे	भै	भो
bha	bhaa	bhi	bhii	bhū	bhūu	bhe	bhai	bho
व	वा	वि	वी	वु	वू	वे	वै	वो
wa	waa	wi	wii	wū	wūu	we	wai	wo

भार *bush* भरी *rain*
jhaara jharii

भोल *liquid* भोला *bag*
jhola jholaa

भुल *mosquito* भुलना *cradle*
jhula *net* jhulanaa

भकारी *panels/* भारी *load*
strips bhakarii bharii

भाले *cock* भालु *bear*
bhaale bhaalu

भुस *husk* भुल *mistake*
bhusa bhula

वरपर *ground* वरिपरी *surrounding*
warapara wariparii

वार *day* वारी *this side*
waara waarii

वीर *courageous* वीरता *courage*
wiira wiirataa

असर *impact* असार *third month*
asara asaara *in Nepali*
calender

अनपढ *illiterate* अमिन *a court*
anapaDha amina *surveyor*

असल *best* अखबार *news*
asala akhabaara *paper*

भा भा भा भा

भा भा

भ भ भ भ

भ भ

आ आ आ आ आ

आ आ

वा वा वा

वा वा

नु नु नु नु

नु नु

साभा
saajhaa

साभा

अनुभव
anubhawa

अनुभव

quotation marks

“नमस्कार”
Namaskara

When writing dialogue
we use quotation
marks(“”) to show the
actual words spoken
by a person

नमस्कार,
Namaste,
मेरा नाम कमल
My name is Kamal.
हो ।

“नमस्कार,” कमलले भने ।
“Namaste,” Kamal said.
“मेरो नाम कमल हो ।”
“ My name is Kamal.”

joined letter

छक्क
chhakka

Joined half **ka** and
ka look like this:
chhakka

क + क = क्क
half ka ka kka

छक्क *surprised*
chhakka

न् + थे = न्थे
half na the nthē

भन्थे *said* गन्थे *counted*
bhanthe ganthe

ल् + ल = ल्ल
half la la lla

सल्लाह *advice* खल्लो *tasteless*
sallaaha khallo

त् + र = त्र
half ta ra tra

भित्र, *in* नत्र, *otherwise* मात्र *only*
bhitra natra maatra

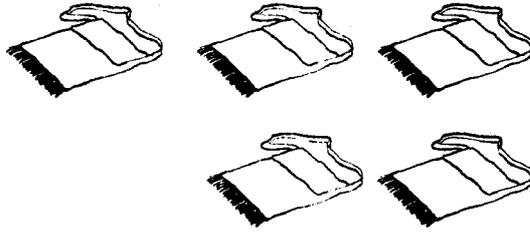
ल् + न = ल्न
half la na lna

खोल्न, *to open* बोल्न *to speak*
kholna bolna

vertical addition

$$\begin{array}{r} 3_3 \\ + 2_2 \\ \hline 5_5 \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3_3 \\ + 2_2 \\ \hline 5_5 \end{array}$$

खाली बाकसहरू भर्नुहोस् ।
Fill in the empty boxes.

Say: "3 plus 2 is 5."

$$\begin{array}{r} 3_3 \\ + 7_7 \\ \hline \boxed{10} \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5_5 \\ + 2_2 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4_4 \\ + 3_3 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6_6 \\ + 2_2 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5_5 \\ + 5_5 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 4_4 \\ + 4_4 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 3_3 \\ + 3_3 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 2_2 \\ + 2_2 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9_9 \\ + 9_9 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 5_5 \\ + 4_4 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 6_6 \\ + 3_3 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 8_8 \\ + 9_9 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 9_9 \\ + 0_0 \\ \hline \square \end{array}$$

$$\begin{array}{r} 7_7 \\ + 2_2 \\ \hline \square \end{array}$$

साक्षात् अनुभव Common Experience

बेलटार गाउँ राम्रो छ । यहाँका युवा युवतीहरूले साक्षरता
Beltar village is beautiful . Youth of this village have learnt many good
कक्षाबाट धेरै राम्रा कुराहरू सिकेका छन् । तिनीहरू एकआपसमा
things from the literacy class. They began to discuss about their experiences
आफ्ना अनुभवहरूबारे कुराकानी गर्न थाले ।
amongst themselves.

सीताले भनिन्, “पहिले सबैले लाछी
Sita said "Formerly, everyone used to call
भन्थे । अहिले म सबैसित बोल्न सक्छु ।
me a coward. But now I can speak with
परिवारले पनि मसित सरसल्लाह
everyone. My family members also take
गर्छन् । अब त मेरो कुरा सबैले
my advice. Now, every one
मान्छन् ।”
respects my opinion.

पहिले सबैले
Earlier everyone used to
लाछी भन्थे ।
call me a coward.

“मेरो अनुभव पनि राम्रो छ,”
"My experience has also been good,"
हरीले भने । “मैले साक्षरता कक्षामा
said Hari." I have learnt to read and write
लेखपढ गर्न सिकेको छु । अहिले त मेरो पसलको हिसाब
in the literacy class. Now I can easily do calculations for the daily
किताब सजिलै गर्न सक्छु ।”
transactions in my shop."

सबैको कुरा सुनिसकेपछि रमाले भनिन्, “अहिले त मैले मेरा छोरा
After listening to everyone, Rama said, "Nowadays, I am helping my
छोरीलाई पढ्नमा सहयोग पनि गरी रहेकी छु ।”
children in their study too."

खाली बाकसहरूमा लेख्नुहोस् ।
Write in the empty boxes.

लेखपढ

read and write

पढ्न

study

बोल्न

speak

सरसल्लाह

advice

सिकेका

learnt

१. युवायुवतीहरूले धेरै कुराहरू छन् ।
Youth have learnt various things.
२. अहिले म सबैसित सक्छु ।
Now, I can _____ with everyone.
३. परिवारले पनि मसित गर्छन् ।
My family members also take my _____.
४. मैले साक्षरता कक्षामा गर्न सिकेको छु ।
I have learnt to _____ from the literacy class.
५. अहिले मैले छोरा छोरीलाई मा
Nowadays, I am helping my children in their _____.
सहयोग गरी रहेकी छु ।

“मेरो कुरा सबैले मान्छन्,” सीताले भनिन् ।
"Everyone respects my opinion," Sita said.

“मेरो

“मेरो अनुभव पनि राम्रो छ,” हरीले भने ।
"My experience is also good," said Hari.

पाठ १६

Lesson 16

इनार, धारा

well and water tap

inaara, dhaaraa

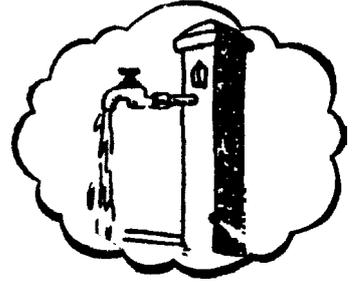

इ ना र धा रा
i naa ra dhaa raa

इ i

ध dha

			इ	ई				
			i	ii				
ध	धा	धि	धी	धु	धू	धे	धै	धो
dha	dhaa	dhi	dhii	dhu	dhuu	dhe	dhai	dho

ईटा <i>brick</i>	ईश्वर <i>God</i>
iitaa	iishwara
ईख <i>ego</i>	ईखालु <i>egoist</i>
iikha	iikhaalu
तपाई <i>you</i>	तराई <i>plane area</i>
tapaaii	taraaii
ताई <i>wok</i>	कराई <i>frying pan</i>
taaii	karaaii

इसारा <i>signal</i>	इलाका <i>area</i>
isaaraa	ilaakaa
इनाम <i>reward</i>	इनार <i>a well</i>
inaama	inaara
इलम <i>skilled</i>	इलाम <i>name of a district</i>
ilama	ilaama
भलाइ <i>benefit</i>	भनाइ <i>saying</i>
bhalaai	bhanaai

नेपाल <i>Nepal</i>	नेपाली <i>resident of Nepal</i>
nepaala	nepaalii
नीति <i>policy</i>	नियम <i>rule</i>
niiti	niyama
नाता <i>relation</i>	नाती <i>grandson</i>
naataa	naatii

धाक <i>boast</i>	धागो <i>thread</i>
dhaaka	dhaago
धन <i>property</i>	धान <i>paddy</i>
dhana	dhaana
धोती <i>women's apparel</i>	धूप <i>incense</i>
dhotii	dhuupa

इ	इ	इ	इ	इ
ई	ई	ई	ई	ई
ध	ध	ध	ध	
धा	धा	धा	धा	

इ	इ	
ई	ई	
ध	ध	
धा	धा	

इनार inaarra	इनार				
धारा dhaaraa	धारा				

"minus" sign

—

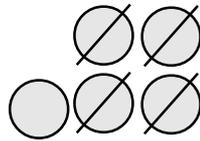
A "minus" sign means to take away something

Say: "5 minus 2 equals 3."

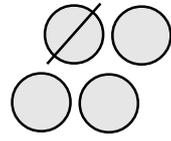

$$5 - 2 = 3$$

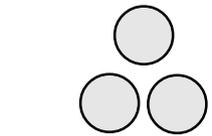
खाली बाकसहरू भर्नुहोस् ।
Fill in the empty boxes.

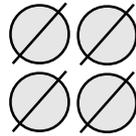
$$5 - 2 = \boxed{3}$$

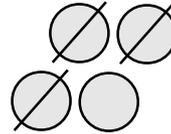
$$4 - 1 = \boxed{}$$

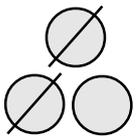
$$3 - 0 = \boxed{}$$

$$4 - 2 = \boxed{}$$

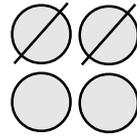

$$4 - 3 = \boxed{}$$

$$3 - 2 = \boxed{}$$

$$0 - 0 = \boxed{}$$

$$4 - 2 = \boxed{}$$

सफापानी Clean Water

राधा: मेरा छोराछोरी सधैं बिरामी हुन्छन् । किन होला राजन
Radha: My children always get sick. Why is this brother Rajan?
दाई ?

समा : मेरो छोरी पनि सधैं बिरामी हुन्छन् । अहिले उसलाई
Sama: My daughter also always gets sick. Now, she is
पखाला लागेको छ ।
suffering from diarrhoea.

राजन: तपाईंहरूले कहाँको पानी प्रयोग गर्नु हुन्छ ?
Rajan: What water source do you use?

राधा: मेरो घरमा इनार छ । हामी त्यसैको पानी
Radha: There is a well at my home. We drink water
पिउँछौं । तर समाको घरमा त धारा छ ।
from it. But Sama has a tap at her home.

राजन: इनार धारा जहाँको पानी प्रयोग गरे पनि
Rajan: We can use water from well, tap or any other
पानी चाहीं सफा हुनुपर्छ । फोहर पानीको
source , but the water should be clean. We
प्रयोग गर्दा विभिन्न रोगहरू लाग्न
can suffer from different intestinal diseases if
सक्छन् ।
we use dirty water.

सफा पानी पिउन इनार
we should keep the well
सफा राख्नुपर्छ ।
clean to drink

समा: त्यसो भए रोगहरूबाट बच्न के गर्ने ?

Sama : If it is so, what should be done to take precaution to be free from disease?

राजन: सफा पिउने पानी प्रयोग गर्ने । त्यसको लागि इनार बेला बेलामा सफा
Rajan: We should use clean drinking water. For this we should clean our well from
गर्ने । पानीको मुहान र वरिपरि सफा राख्ने । खाना पकाउनु, खाना खानु
time to time. We should keep the water source and it's surrounding area
अघि तथा फोहर मैला छोएपछि र दिसा धोएपछि साबुन पानी वा खरानी
clean. We should always wash our hands with soap or ash before cooking,
पानीले राम्रोसँग हात धुनुपर्छ ।
eating food, after working and after going to the toilet (latrine).

ठीक छ वा छैन हेर्नुहोस् ।
True or false?

True False
ठीक बेठीक

१. राधाको घरमा इनार छ ।
There is a well at Radha's home.
२. सफा पानी प्रयोग गर्नुपर्छ ।
We should use clean water.
३. फोहर पानीले रोग लाग्दैन ।
Dirty water does not spread diseases.
४. पानीको मुहान सफा राख्नुपर्छ ।
We should always keep the water source clean.
५. खाना खानु अघि हात धुनु पर्दैन ।
We should not wash our hands before eating food.

☒	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐

खाली बाकसहरूमा लेख्नुहोस् ।
Write in the empty boxes.

इनारलाई बेला बेलामा सफा गर्नुपर्छ ।
We should clean the well from time to time.

५

साबुन वा खरानी पानीले हात धुनुपर्छ ।
We should always wash our hands with soap or ash.

पाठ १७

Lesson 17

मौका, *opportunity*
maukaa,

फाइदा
benefit
phaaidaa

मौ का फा इ दा

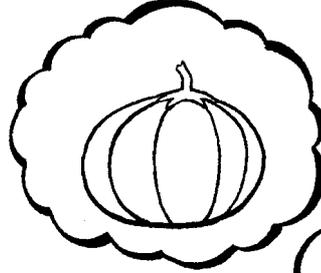
mau kaa phaa i daa

mau

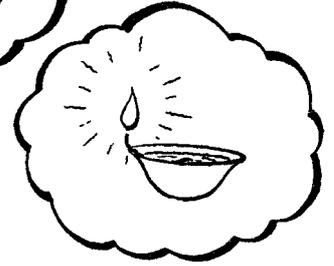
mau

फ phaa

द da

pha..phaa...

pha..phaa...

फ	फा	फि	फी	फ	फ	फे	फै	फो	फौ
pha	phaa	phi	phii	phau	phuu	phe	phai	pho	phau
द	दा	दि	दी	द	द	दे	दै	दो	दौ
da	daa	di	dii	da	da	de	dai	do	dau
कौ	खौ	गौ	चौ	छौ	भौ	ठौ			
kau	khau	gau	chau	chhau	jhau	Thau			
ढौ	तौ	थौ	धौ	नौ	पौ	बौ			
Dhau	tau	thau	dhau	nau	pau	bau			
भौ	मौ	रौ	लौ	वौ	सौ	हौ			
bhau	mau	rau	lau	wau	sau	hau			

फल fruit फलफल fruits
phala phalaphuula

फरक different फराकिलो wide
pharaka pharaakilo

फूल flower फूलबारी garden
phuula phuulabaarii

फोहर dirt फोहोरी dirty
phohara phohorii

दर rate दरी mattress
dara darii

दह swamp दही curd
daha dahii

दाना kernel दानी generous
daanaa daanii

दोकान shop दोभान river junction
dokaana dobhaana

laukaa

laukaa

लौका *gourd* लौकाट *a kind of pheasant*
laukaa laukaata

मौका *opportunity* चौका *four times*
maukaa chaukaa

सौता *step-wife* सौदा *deal*
sautaa saudaa

तौर *method* तौल *weight*
taura taula

नौका *boat* नौनी *cream*
naukaa naunii

पौरख *labour* पौरखी *labourious*
paurakha paurakhii

फ फ फ फ

pha

फ

फ

द द द द

da

द

द

मौ मौ मौ मौ मौ

mau

मौ

मौ

मौका
maukaa

मौका

फाइदा
phaaidaa

फाइदा

खाली बाकसहरूमा लेख्नुहोस् ।

Write in the empty boxes.

न् + छु = न्छु

half na

chhu

nchhu

त् + त =

half ta

ta

म् + प =

half ma

pa

त् + र =

half ta

ra

लि न्छु

li

nchhu

स री

sa

rii

स र्क

sa

rka

न भने

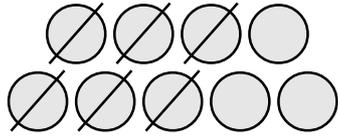
na

bhane

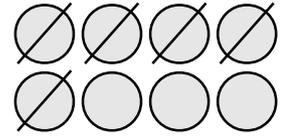

खाली बाकसहरू भर्नुहोस् ।
Fill in the empty boxes.

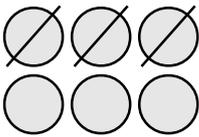
say: "9 minus 6 equals 3."

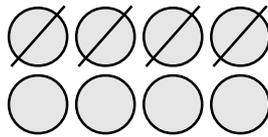
$$९_9 - ६_6 = \boxed{3}_3$$

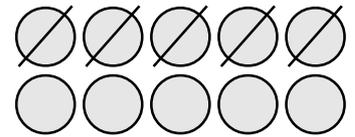
$$८_8 - ५_5 = \boxed{}$$

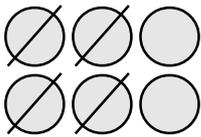
$$६_6 - ३_3 = \boxed{}$$

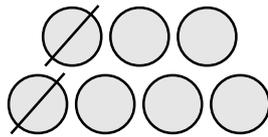
$$८_8 - ४_4 = \boxed{}$$

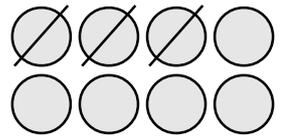
$$१०_{10} - ५_5 = \boxed{}$$

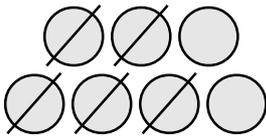
$$६_6 - ४_4 = \boxed{}$$

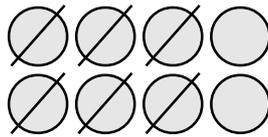
$$७_7 - २_2 = \boxed{}$$

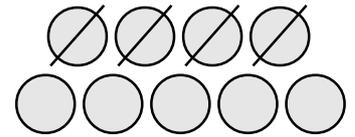
$$८_8 - ३_3 = \boxed{}$$

$$७_7 - ५_5 = \boxed{}$$

$$८_8 - ६_6 = \boxed{}$$

$$९_9 - ४_4 = \boxed{}$$

joined letter

बसदछन्
basdachhan

Joine half sa and da look like this:
basdachhan

स + द = सद्
half sa da sda

बसदछन् *are sitting*
basdachhan

फ + न = फण
half pha na phna

आफनो *self*
aaphno

स + थ = स्थ
half sa tha stha

अवस्था, *condition* स्थिति *status*
awasthaa sthiti

च + द = चद्
half cha da chda

सोचदछन् *are thinking*
sochdachhan

र + थि = र्थि
half ra thi rthi

आर्थिक *economic*
aarthika

त + व = त्व
half ta wa twa

महत्व *importance*
mahatwa

बाकसहरूमा लेख्नुहोस् ।
Write in the empty boxes.

बसदछन्
basdachhan

बसदछन्

अवस्था
awasthaa

अवस्था

आफनो
aaphno

आफनो

महत्व
mahatwa

महत्व

सोचदछन्
sochdachhan

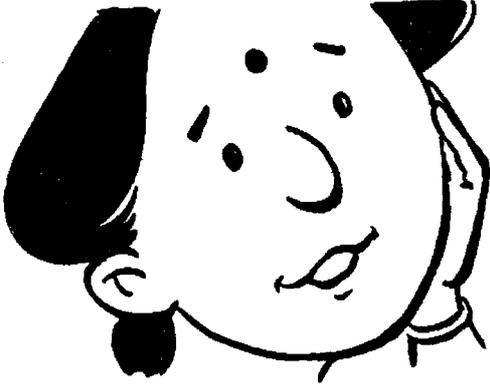
सोचदछन्

दुई व्यक्तिको कथा

A Story of Two Persons

राधा र रमेश बेलटारमा बस्दछन् । उनीहरू गरीब छन् । दुवैले आफ्नो आर्थिक अवस्था कसरी
Radha and Ramesh live in Beltar. They are poor. They both think about how to
सुधारने भनेर सोच्दछन् ।
improve their economic condition.

बेलटारमा साक्षरता कक्षा आएको छ । राधाले
There is a literacy class in Beltar. Radha
कक्षामा भर्ना भई पढ्ने विचार गरिन् ।
has decided to join the class and study.

रमेशले पनि साक्षरता कक्षाको बारेमा सुने ।
Ramesh has also heard about the
तर उनी दोमन भए ।
literacy class but he is undecided .

कक्षाका सबै मिली छलफल गर्न थाले ।
Everyone in the class started discussing.
छलफल पछि सबै मिलेर पढ्न थाले ।
After the discussion they began to study.

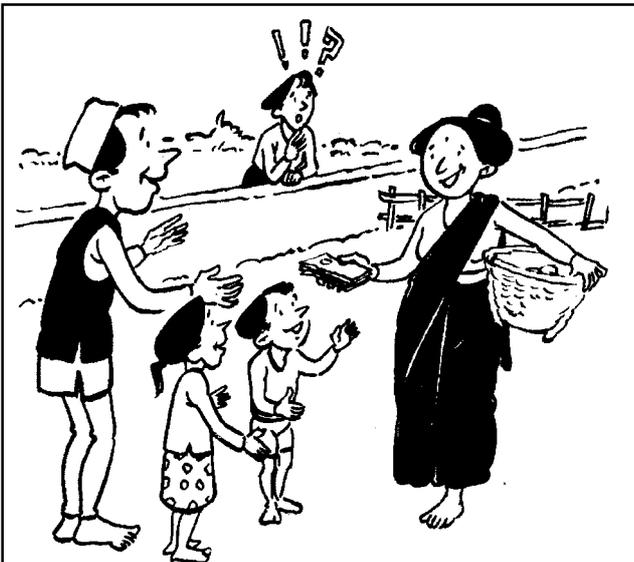
रमेशले पढ्ने आँट गर्न सकेनन् । "कसरी
Ramesh could not decide on studying. "How can I
पढ्ने ? घरमा धेरै काम छ" उनले सोचे ।
study? There is too much work to be done at
home," he thought."

राधाले साक्षरता कक्षाबाट व्यवसाय कसरी गर्ने सिकिन् । उनले सानो पसल खोलिन् ।
the literacy class. She opened a small shop.

रमेशलाई पनि पसल खोल्ने इच्छा छ । तर Ramesh also wants to open a shop. But व्यवसाय कसरी गर्ने उनलाई केही पनि थाहा छैन । he doesn't know how to do such a business.

राधाले पसल खोलेर निकै पैसा कमाइन् । Radha earned a lot of money after तिनको परिवार खुशी छन् । राधाको opening the shop. Her family is happy. सुभ्रबुभ्र देखेर छिमेकीहरू पनि छक्क छन् । Neighbors are surprised to see Radha's wisdom.

रमेश अबै गरीब छन् । उनले मौकाको Ramesh is still poor. He was unable to फाइदा लिन सकेनन् । take benefit of the opportunity.

ठीक छ वा छैन हेनुहोस् ।
True or false

True False
ठीक बेठीक

१. राधाले साक्षरता कक्षामा भाग लिइन् ।
Radha took part in the literacy class.

२. रमेशले पनि सानो पसल खोले ।
Ramesh also opened a small shop.

३. राधाले पसल थापेर पैसा कमाइन् ।
Radha earned a lot of money after opening the shop.

४. रमेशले व्यवसाय कसरी गर्नपछे साक्षरता
Ramesh learnt how to run an enterprise from the literacy class.

कक्षाबाट सिके ।

खाली बाकसहरूमा लेख्नुहोस् ।
Write in the empty boxes.

राधाले साक्षरता कक्षामा पढ्ने विचार गरिन् ।
Radha decided to study in a literacy class.

रा

राधाले सानो पसल खोलिन् ।
Radha opened a small shop.

पाठ १८

Lesson 18

चित्र हेरी छलफल गर्नुहोस् ।
Look at the picture and discuss.

a unified plan

a unified
plan

एउटै योजना
euTai yojanaa
a unified plan

ए उ टै यो ज ना
e u Tai yo ja naa

ए ऐ
e ai

उ ऊ
u uu

ट
Ta

य
ya

ज
ja

	ए	ऐ	उ	ऊ					
	e	ai	u	uu					
ट	टा	टि	टी	टु	टू	टे	टै	टो	टौ
Ta	Taa	Ti	Tii	Tu	Tuu	Te	Tai	To	Tau
य	या	यि	यी	यु	यू	ये	यै	यो	यौ
ya	yaa	yi	yii	yu	yuu	ye	yai	yo	yau
ज	जा	जि	जी	जु	जू	जे	जै	जो	जौ
ja	jaa	ji	jii	ju	juu	je	jai	jo	jau

एक <i>one</i> eka	एकता <i>unity</i> ekataa
ऐन <i>act</i> aina	ऐना <i>mirror</i> ainaa

उता <i>there</i> utaa	उतार <i>put down</i> utaara
ऊन <i>wool</i> uuna	ऊनी <i>woollen</i> uunii

टाटो <i>patch</i> TaaTo	टाठो <i>clever</i> TaaTho
टुसा <i>bud</i> Tusaa	टुकी <i>oil lamp</i> Tukii

टोल <i>cluster</i> Tola	टोली <i>group</i> Tolii
टिकट <i>ticket</i> TikaTa	टीका <i>a kind of adornment on forehead</i> Tiikaa

यता <i>here</i> yataa	यती <i>yeti</i> yatii
यात्रा <i>travel</i> yaatraa	यात्री <i>traveller</i> yaatrii

जमरा <i>seedling of oat</i> jamaraa	जमीन <i>land</i> jamiina
जरा <i>root</i> jaraa	जरायो <i>deer</i> jaraayo

ए _e	ए	ए	
----------------	---	---	--

ए	ए			
---	---	--	--	--

उ _u	उ	उ
----------------	---	---

उ	उ			
---	---	--	--	--

ट _{Ta}	ट	ट
-----------------	---	---

ट	ट			
---	---	--	--	--

य _{ya}	य	य	य
-----------------	---	---	---

य	य			
---	---	--	--	--

ज _{ja}	ज	ज	ज
-----------------	---	---	---

ज	ज			
---	---	--	--	--

एउटै euTai

एउटै

--

--

--

योजना yojanaa

योजना

--

--

--

ऐ ai ऐ ऐ ऐ ऐ

ऐ ऐ

ऊ uu ऊ ऊ ऊ ऊ

ऊ ऊ

एक one
eka

एक

ऐन act
aina

ऐन

उता there
utaa

उता

ऊन wool
uuna

ऊन

joined letter

दिन्थ्यो

Joined half na, half
tha and yo look
like this: **dinthyo**

न + थ + यो = न्थ्यो
half na half tha yo nthyo

दिन्थ्यो had given
dinthyo

व + या = व्या
half wa yaa wyaa

व्यापार, business व्याज interest
wyaapaara byaaja

स + य = स्य
half sa ya sya

सदस्य member
sadasya

म + मा = म्मा
half ma maa mmaa

जम्मा total
jammaa

र + यो = र्यो
half ra yo ryo

गयो, did
garyo

पयो have to
paryo

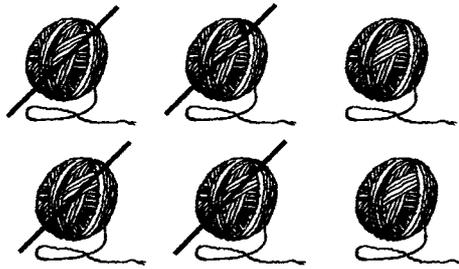
ल + छ = ल्छ
half la chha lchha

हाल्छ put
haalchha

vertical subtraction

$$\begin{array}{r} 6 \\ - 4 \\ \hline 2 \end{array}$$

खाली बाकसहरू भर्नुहोस् ।

Write in the empty boxes.

Say: "6 minus 4 equals 2."

$$\begin{array}{r} \text{○○○} \\ \text{○○○○} \\ 7 \\ - 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{○○} \\ \text{○○○} \\ 5 \\ - 2 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{○○○○} \\ \text{○○○○} \\ 9 \\ - 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{○○} \\ \text{○○○} \\ 4 \\ - 4 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{○○○} \\ \text{○○○○} \\ 7 \\ - 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{○○} \\ \text{○○○} \\ 5 \\ - 2 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{○○○○} \\ \text{○○○○} \\ 9 \\ - 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{○○} \\ \text{○○○} \\ 4 \\ - 4 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{○○○○} \\ \text{○○○○} \\ 10 \\ - 5 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{○○○○} \\ \text{○○○○} \\ 8 \\ - 4 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{○○○} \\ \text{○○○○} \\ 6 \\ - 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{○○} \\ \text{○○○} \\ 4 \\ - 2 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{○○} \\ \text{○○○} \\ 2 \\ - 1 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{○○○○} \\ \text{○○○○} \\ 9 \\ - 2 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{○○○○} \\ \text{○○○○} \\ 8 \\ - 3 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{○○○} \\ \text{○○○○} \\ 7 \\ - 5 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{○○○} \\ \text{○○○○} \\ 6 \\ - 0 \\ \hline \end{array}$$

$$\begin{array}{r} \text{○○○} \\ \text{○○○○} \\ 5 \\ - 5 \\ \hline \end{array}$$

joined letter

बाखा

Joined half kha
and ra look like
this: **baakhraa**

ख् + रा = खा
half kha raa khraa

बाखा *goat*
baakhraa

स् + त = स्त
half sa ta sta

मस्त *tension*
masta *free*

क् + सी = क्सी
half ka sii ksii

रक्सी *alcohol*
raksii

र् + च = र्च
half ra cha rcha

खर्च *expense*
kharcha

र् + दै = र्दै
half ra dai rdai

गर्दैछन् *are doing*
gardaichhan

ग् + दै = गर्दै
half ga dai gdai

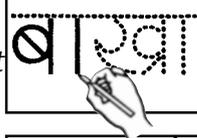
पग्दैन *insufficient*
pugdaina

च् + द = च्द
half cha da chda

बेच्दछिन् *she sells*
bechdachhin

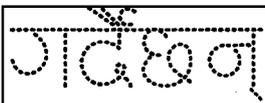
बाखा *goat*
baakhraa

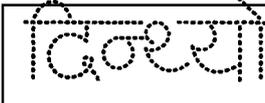
गर्यो
garyo

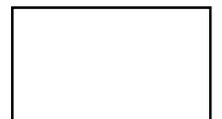
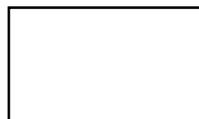
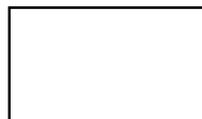
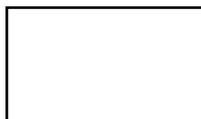
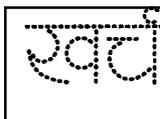
गर्दैछन्
gardaichhan

दिन्थ्यो
dinthyo

खर्च
kharcha

व्यवसाय योजना

Business Plan

नारायण र बसन्ती श्रीमान् श्रीमती हुन् । उनीहरूको जग्गा धेरै छैन । त्यसैले Narayan and Basanti are husband and wife. They do not have much land. So, they पैसा कमाउन उनीहरूले मूलाको अचारको व्यवसाय शुरु गर्ने विचार गरे । thought of earning money by producing and selling radish- pickle. Their neighbors छिमेकीले उनीहरूलाई मूलाको अचार बनाउने तालिम लिन सल्लाह दिए । advised them to take training on making radish- pickle. They participated in the pickle उनीहरूले घरेलु तथा साना उद्योग विकास समितिको कार्यालयले दिने अचार making training given by the Cottage and Small Industry Development Committee.

बनाउने तालिममा भाग लिए । त्यसपछि दुवै जनाले Then they made plans for the business. How much व्यवसायको लागि योजना बनाए । अचार बनाउनको money is necessary to make radish-pickle. Where लागि कति पैसा चाहिन्छ ? मूला कहाँबाट किन्ने ? shall they buy radish? How much pickle should they कति उत्पादन गर्ने ? कस्तो बट्टामा अचार राख्ने ? produce? What kind of bottle should they use? Where अचार कहाँ र कसलाई बेच्ने ? कुन कामको जिम्मा to sell pickle and to whom ? Who is going to take what कसले लिने ? यी सबै कुराको राम्ररी योजना बनाए । responsibility? They made plans for all these works उनीहरूले यो व्यवसायबाट महिना वा वर्षमा के carefully. They also studied about how much income कति आम्दानी हुन्छ ? नाफा हुन्छ कि हुँदैन ? यो there would be per month or year? Will there be profit or कुरा पनि अध्ययन गरे । not ? etc.

यसरी राम्ररी योजना बनाएर अचारको व्यवसाय शुरु गरेको हुनाले उनीहरूको They started the pickle business with a good plan so, their business is running व्यवसाय राम्ररी चलेको छ । नजिकको बजार मात्र होइन ठूलो शहरहरूमा पनि well. Not only in the nearby markets, but the demand for their pickle has increased उनीहरूको अचारको माग बढेको छ । in large urban areas too.

ठीक छ वा छैन हेर्नुहोस् ।

True or false?

True
ठीक

False
बेठीक

१. नारायण र बसन्तीको जग्गा धेरै छैन ।

Narayan and Basanti do not have much land.

२. पैसा कमाउन उनीहरूले मूलाको अचारको

They thought of starting a business of making radish-

व्यवसाय शुरु गर्ने विचार गरे ।

pickle to earn money.

३. दुवै जनाले व्यवसायको लागि योजना बनाए ।

Both of them made plans for the business.

४. उनीहरूको व्यवसाय राम्रोसँग चलेको छैन ।

Their business is not running well.

५. उनीहरूको अचारको माग बढेको छ ।

The demand for their pickle has increased.

खाली बाकसहरूमा लेख्नुहोस् ।

Write in the empty boxes.

उनीहरूले मूलाको अचार बनाउने तालिम लिए ।

They took the training on making radish- pickle .

७

अचार बनाउनको लागि कति पैसा चाहिन्छ ।

How much money is necessary to make pickle?

chandrabindu

shirbindu

When you see the **chandrabindu** or the **shirbindu** you should give the vowel a nasal sound.

रूपैयाँ, *rupees* बैंक *bank*

ruupaiyāā bāika

कहाँ <i>where</i> kahāā	यहाँ <i>here</i> yahāā	सुंगुर <i>black pig</i> sungura	बंगुर <i>white pig</i> bāgura
गहुँ <i>wheat</i> gahun	गहुँत <i>urine of cow</i> gahunta	जंगल <i>forest</i> jāgala	मंगल <i>tuesday</i> māgala
काँच <i>glass</i> kāācha	काँचो <i>raw</i> kāācho	कहीं <i>any where</i> kahiin	यहीं <i>here</i> yahiin
दायाँ <i>right</i> daayāā	बायाँ <i>left</i> baayāā	संसार <i>world</i> sāsaara	संचार <i>communication</i> sāchaara

रूपैयाँ ruupaiyāā	रूपैयाँ 		
बैंक bāika	बैंक 		

कहाँ kahāā	कहाँ				
यहीं yahiin	यहीं				
दायाँ daayāā	दायाँ				
सुंगुर sungurā	सुंगुर				

मंगलबारे हाट

The Tuesday Fair

बेलटारमा मंगलवारको दिन हाट लाग्छ । हाटबजारमा गाई, भैंसी,
The village trade fair takes place at Beltar on Tuesday. At the fair cows, buffaloes,

बाख्रा, बंगुर, सुंगुरको किनबेच हुन्छ । काईलीले काँचको चुरा, काइँयो,
goats, improved pigs; local pigs, etc. are traded. Kaili sells different goods such as
कपालमा लगाउने काँटा, आदि बेच्छिन् । सीताले पनि बजारमा गहुँ बेच्छिन् ।
glass bangles, combs, hair-clips etc. Sita also sells wheat at the market.

काईली र सीताले व्यवसायबाट धेरै पैसा कमाउँछन् ।
Kaili and Sita earn lots of money from the business.

काईलीले आफ्नो पैसाबाट सुन चाँदीको गहना बनाउँछिन् । तर
Kaili makes gold and silver ornaments from her money . But

सीतालाई पैसा त्यसरी खर्च गर्नु हुँदैन भन्ने

Sita knows that she should not spend money in that way.

कुरा थाहा छ । त्यसैले उनले आफ्नो रूपैयाँ बैंकमा जम्मा गर्छिन् । सीताले
So, she deposits her money at the bank . She says

खुशी हुँदै भन्छिन्, “म त सधैं बैंकमा पैसा जम्मा गर्छु । ब्याज पनि आउँछ ।
cheerfully,” I always deposit money in the bank. I also get interest. I can withdraw

आफलाई चाहिएको बेला भिक्न पनि पाइन्छ ।”
money whenever I need it.”

टोल cluster
Tola

टोल

जरा root
jaraa

जरा

टाउको head
Taauko

टाउको

यात्रा travel
yatraa

यात्रा

उठाऊ pick up
uThaaau

उठाऊ

जोडा मिलाई बाकसमा लेख्नुहोस् ।
Match the two halves and write them in the boxes.

हाटबजारमा
At the village trade fair

काईलीले पैसाबाट
With the money, Kaili

सीताले आफ्नो रुपैया
Sita deposits money

बैंकमा जम्मा गर्छिन् ।
at the bank.

बंगुरको किनबेच हुन्छ ।
improved pigs are traded.

गहना बनाउछिन् ।
makes gold ornaments.

हाटबजारमा बंगुरको किनबेच हुन्छ ।
At the village trade fair, improved pigs are traded.

पाठ १९

Lesson 19

चित्र हेरी छलफल गर्नुहोस् ।
Look at the picture and discuss.

joDa, ghaTaau

joDa,
ghaTaau

जोड,
addition,

घटाउ
subtraction

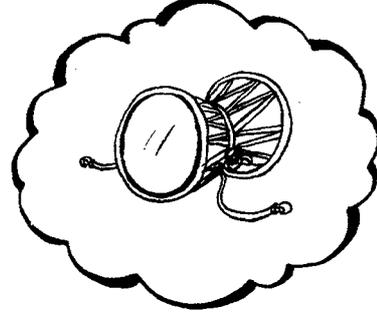
joDa, ghaTaau

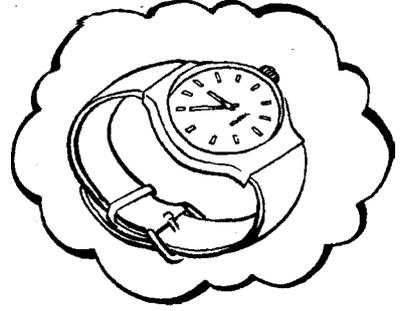
जो ड घ टा उ
jo Da gha Taa u

ड Da

घ gha

ड डा डि डी डु डू डे डै डो डौ
Da Daa Di Dii Du Dū De Dai Do Dau
घ घा घि घी घु घू घे घै घो घौ
gha ghaa ghi ghii ghū ghū ghe ghai gho ghau

डर <i>fear</i> Dara	डकार <i>belch</i> Dakara
डालो <i>bamboo basket</i> Daalo	डाली <i>mini basket</i> Daalii
डेरा <i>rented house</i> Deraa	डोरी <i>rope</i> Dorii
डाढ <i>jealous</i> DaaDha	डाडु <i>big spoon</i> DaaDu
डाक <i>call</i> Daaka	डाम <i>imprint</i> Daama

घर <i>house</i> ghara	घन <i>hammer</i> ghana
घारी <i>bush</i> ghaarii	घाम <i>sun</i> ghaama
घीउ <i>ghee</i> ghiiu	घाउ <i>wound</i> ghaau
घुस <i>bribe</i> ghusa	घुन <i>wood worm</i> ghuna
घडा <i>jar</i> ghaDaa	घडी <i>watch</i> ghaDii

घाँस *grass*
ghāṅsa
जाँच *check up*
jāṅcha
अंडा *egg*
āḌaa
कंकाल *skeleton*
kākaala

हाँस *swan*
hāṅsa
पाँच *five*
pāṅcha
अंक *number*
āka
कंगाल *extremely poor*
kāgaala

बाँस *bamboo*
bāṅsa
भाँच *break*
bhāṅcha
अंश *share in property*
āsha
जंजाल *conspiracy*
jājaala

ड ड ड ड
Da

ड ड

घ घ घ घ
gha

घ घ

जोड़ जोड़

घटाउ घटाउ

ठडो र तेस्रो जोड गरी बाकसहरू भरनुहोस् ।
Add vertically and horizontally to fill in the boxes.

तेस्रो जोड

Add horizontally

घु + डा = घुडा

ghu Da

ghuḌaa

ठडो जोड
Add vertically

+ न + ली =

na lli

nalii

घुन डाली

ghuna

Daalii

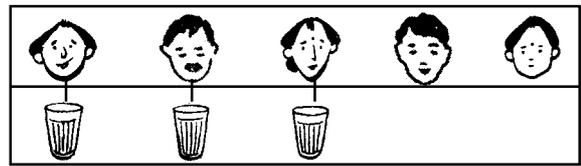

पाँच जना मानिसहरू छन् ।
There are five people.
तीन जनाले चिया पाए ।
Three received tea.
कतिजनाले पाएनन् ?
How many didn't get it?

घटाउ चिन्हले दुई समूहहरू बीचको
The minus sign shows the difference between

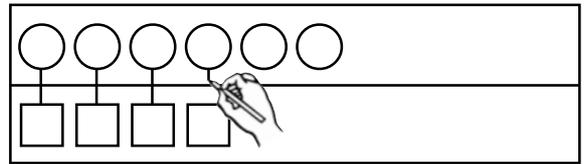
फरक देखाउँछ, जस्तै:
the two groups, for example:

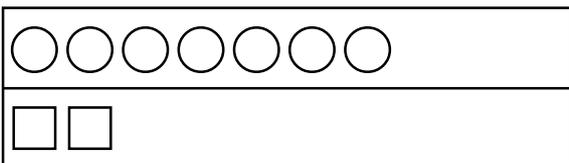
$$५_5 - ३_3 = २_2$$

पाँच र तीनको फरक दुई हुन्छ ।
The difference between 5 and 3 is 2:

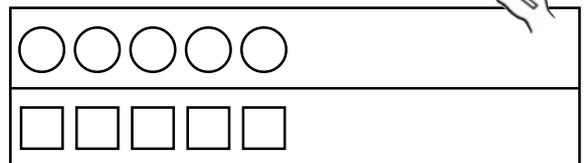
फरक देखाउन रेखा कोर्नुहोस् र
Draw lines to show the difference
बाकसमा अंक लेख्नुहोस् ।
and write the numbers in the box.

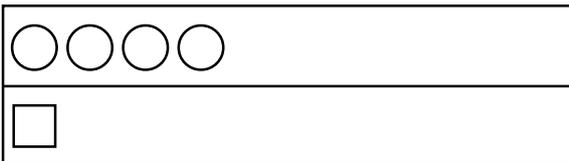
$$६_6 - ४_4 = \boxed{२_2}$$

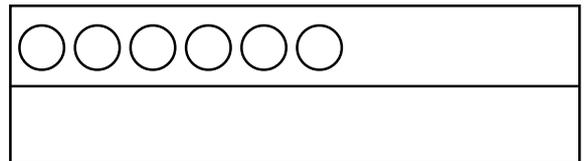
$$७_7 - २_2 = \boxed{}$$

$$५_5 - ५_5 = \boxed{}$$

$$४_4 - १_1 = \boxed{}$$

$$६_6 - ०_0 = \boxed{}$$

joined letter

मास्टर

Joined half sa
and Ta look like
this: maasTara

स + ट = स्त
half sa Ta sTa

म् + द = म्द
half ma da mda

ख् + थि = ख्थि
half kha thi khthi

ज् + या = ज्या
half ja yaa jyaa

ड् + द = ड्द
half Da da Dda

म् + ति = म्ति
half ma ti mti

मास्टर *master/
teacher*
maasTara

आम्दानी *income*
aamdaanii

राख्थिन् *she kept*
raakhthin

ज्याला *wage*
jyaalaa

जोड्दथिन् *she
added*
joDdathin

निम्ति *for*
nimti

निम्ति
nimti

निम्ति

जम्मा
jammaa

जम्मा

आम्दानी
aamdaanii

आम्दानी

राख्थिन्
raakhthin

राख्थिन्

ज्याला
jyaalaa

ज्याला

मास्टर
maasTara

मास्टर

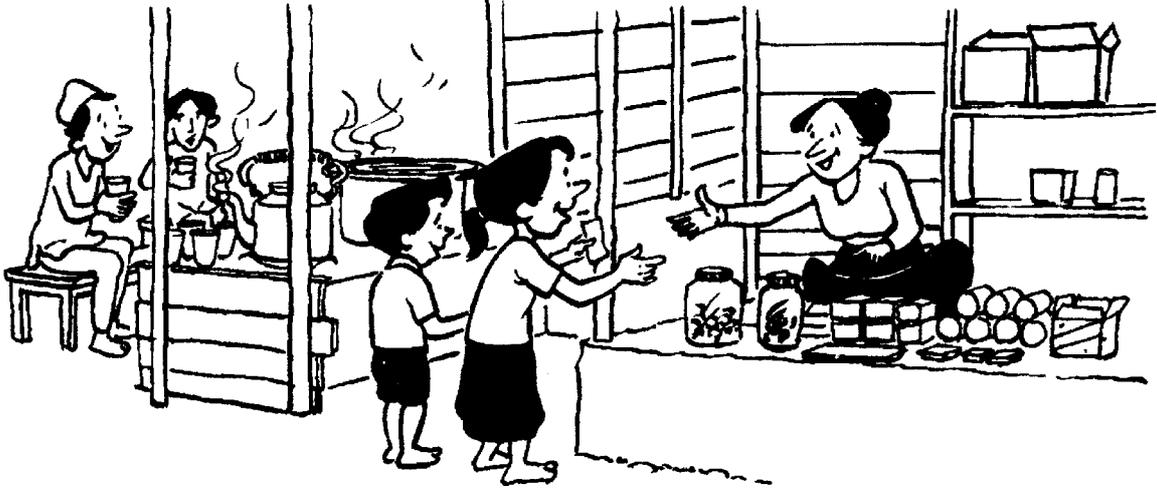

नाफा

Profit

स्कूल नजिकै सुकमरीको चिया पसल छ । स्कूलका मास्टरहरू सधैं
Sukmari has a tea shop nearby a school. The school teachers always
उनको पसलमा चिया खान आउँछन् ।
come to drink tea at her shop.

सुकमरीले आफ्नो आम्दानी र खर्चको हिसाब राख्छन् । खर्चमा दूध,
Sukmari keeps records of her income and expenditure. She adds the price of
चिनी, चिया र आफ्नो ज्याला पनि जोड्छिन् । दिनभरीको आम्दानीमा सबै
the milk, tea, sugar and her wage in the expenses. Then she subtracts all the expenses
खर्चहरू घटाएर सुकमरीले नाफाको हिसाब गर्छिन् ।
from the total of her daily income and calculates the profit.

पसलसंगैको स्कूलमा धेरै केटाकेटीहरू पढ्छन् । केटाकेटीहरूकोलागि
Many children study in the school next to the shop. Sukmari has also kept
सुकमरीले भुटेको चना, केराउ र बिस्कुट पनि पसलमा राखेकी छिन् । स्कूलका
fried grams, peas and biscuits in her shop for the children. The school children buy
नानीहरूले उनको पसलबाट खानेकुरा किन्छन् । हरेक दिन सुकमरीले आम्दानी र
snacks from her shop. Every day Sukmari calculates her income and expenditure.
खर्चको हिसाब गर्छिन् । केटाकेटीको खानेकुराबाट उनले धेरै नाफा कमाएकी छिन् ।
She has earned a lot of profit from the children's snacks.

जोडा मिलाएर बाकसमा लेख्नुहोस् ।
Match the halves and write in the boxes.

स्कूल नजिकै सुकमरीको
Sukmari has a tea shop

स्कूलका मास्टरहरू
The school teachers

सुकमरीले आम्दानी र
Sukmari kept record of her income

खर्चमा दूध, चिनी, चिया,
She adds the price of the milk, tea, sugar

केटाकेटीको खानेकुराबाट
From children's snacks

खर्चको हिसाब राखिन् ।
and expenditure.

उनले नाफा कमाइन् ।
she has earned profit.

चिया खान आउँथे ।
came to drink tea.

चिया पसल छ ।
nearby a school.

र आफ्नो ज्याला पनि
जोड्छिन् ।
and her wage in expenses.

स्कूल नजिकै सुकमरीको चिया पसल छ ।
Sukmari has a tea shop nearby a school.

फरक देखाउन रेखा कोर्नुहोस् र
 Draw lines to show the difference and
 बाकसमा अंक लेख्नुहोस् ।
 write the numbers in the boxes.

○	○	○	○	○	○	○	○
□	□						

$$८_8 - २_2 = \boxed{६_6}$$

○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
□	□	□	□	□	□				

$$१०_{10} - ६_6 = \square$$

○	○	○	○	○	○	○	○	○
□	□	□						

$$९_9 - ३_3 = \square$$

○	○	○	○	○	○				
□	□	□	□	□	□				

$$६_6 - ५_5 = \square$$

○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
□	□	□	□	□	□	□	□		

$$१०_{10} - ८_8 = \square$$

○	○	○	○	○	○	○			
□	□	□	□	□	□	□	□		

$$७_7 - ४_4 = \square$$

○	○	○	○	○	○	○	○
□	□	□	□	□			

$$८_8 - ५_5 = \square$$

○	○	○	○	○	○	○	○	○	○
□	□	□	□	□	□	□	□	□	□

$$९_9 - ७_7 = \square$$

पाठ २०

Lesson 20

चित्र हेरी छलफल गर्नुहोस् ।
Look at the picture and discuss.

riNa, naangle pasala

riNa,
naangle
pasala

ऋण, *loan,*
नाङ्गले पासल
retail shop
riNa, naangle pasala

ऋ ण ना ङ् ले प स ल
ri Na naa ng le pa sa la

ण Na

ङ nga

	ऋ ri	
ण Na	णा Naa	णी Nii
ङ् nga	ङ्गा ngaa	ङ्गी ngii

ऋण <i>loan</i> riNa	ऋणी <i>debtor</i> riNii	ऋणपत्र <i>credit paper</i> riNapatra
ऋतु <i>season</i> ritu	ऋतुराज <i>spring season</i> rituraaja	ऋतुवर्ण <i>types of season</i> rituwarNa

बाण *arrow*
baaNa
पुराण *hindu religious book*
puraaNa

बाणी *oracle*
baaNii
पूर्णता *completion*
puurNataa

कारण *cause*
kaaraNa

चरण *step*
charaNa

गुण *quality*
guNa

हरिण *deer*
hariNa

रङ्ग *color*
ranga

रिङ्ग *ring*
ringa

हिङ्ग *asafoetida*
hinga

राङ्ग *male buffalo*
rangaa

नङ्ग *nail*
nanga

सिङ्ग *horn*
singa

पिङ्ग *swing*
pinga

जुङ्गा *moustache*
junggaa

र + गा = र्गा
half ra gaa rgaa

दुर्गा goddess of power
durgaa

भन्नुहोस्, “आधा र र गा जोड्दा यस्तो हुन्छ: दुर्गा”
Say: "Joined half ra and gaa look like this: **durgaa**

प + रा = प्रा
half pa raa praa

प्राण life
praaNa

स + व = स्व
half sa wa swa

स्वर, voice स्वर्ग heaven
swara swarga

ल + वा = ल्वा
half la waa lwa

ल्वाङ्ग cloves
lwaanga

भ + वा = भ्वा
half bha waa bhwa

भ्वाङ्ग hole
bhwaanga

क + थ् + यौ = कथ्यौ
half ka half tha yaun kthyaun

सकथ्यौ could
sakthyaun

भाङ्ग bush भ्वाङ्ग hole
jhaanga bhwaanga

स्वाङ्ग pretense ल्वाङ्ग cloves
swaanga lwaanga

प्रणाम greeting/namaste प्रमाण proof
praNaama pramaaNa

प्राण life प्राणी living thing
praaNa praaNii

प्राणी
praaNii

प्राणी

ल्वाङ्ग
lwaanga

ल्वाङ्ग

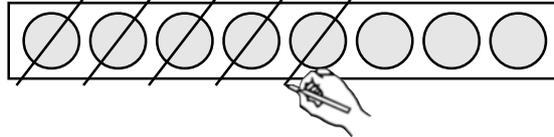
ऋणपत्र
riNapatra

ऋणपत्र

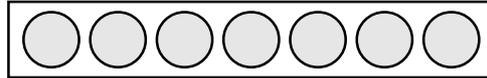

जति अंक घटाएको छ त्यति वटा गोलाहरू काट्नुहोस् र
Cross out circles equal to the number subtracted and
 बाकसहरू भर्नुहोस् ।
fill in the boxes.

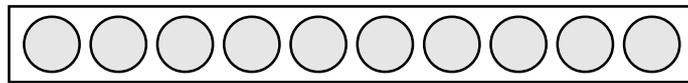
$$८_8 - ५_5 = \boxed{३_3} \xrightarrow{\text{मतलब}} ५_5 + \boxed{३_3} = ८_8$$

“८ बाट ५ घटाउँदा ३ हुन्छ । यसको मतलब ५ र ३ जोड्दा ८ हुन्छ ।”
 "8 minus 5 equals 3. It means 5 plus 3 equals 8."

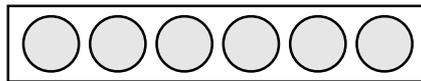
$$७_7 - ४_4 = \boxed{} \xrightarrow{\text{मतलब}} ४_4 + \boxed{} = ७_7$$

It's the same as

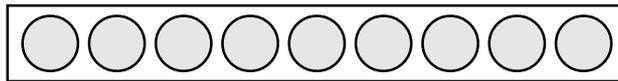
$$१०_{10} - ७_7 = \boxed{} \xrightarrow{\text{मतलब}} ७_7 + \boxed{} = १०_{10}$$

It's the same as

$$६_6 - २_2 = \boxed{} \xrightarrow{\text{मतलब}} २_2 + \boxed{} = ६_6$$

It's the same as

$$९_9 - ३_3 = \boxed{} \xrightarrow{\text{मतलब}} ३_3 + \boxed{} = ९_9$$

It's the same as

नाडूले पसल

A Retail Shop

दुर्गाले एउटा नाडूले पसल राख्न चाहिन् । उनले आफ्ना
Durga wanted to set up a retail shop. She asked for
साथीहरूसँग सल्लाह मागिन् ।
advice from her friends.

साथीहरूले दुर्गालाई पहिले बजार बुझ्ने सल्लाह दिए । दुर्गा र
Her friends advised her to study the market first. Durga and
भुवनले बजारमा कस्ता सामानहरूको किनबेच हुन्छ हेर्न गए ।
Bhuvan went to the market to see what goods are traded.

“लौ हेर, दुर्गा ! मान्छेले हरियो
"Look there, Durga ! People like
सागपात कति रूचाउँदा रहेछन् ।”
green vegetables very much," said
भुवनले भने ।
Bhuvan.

“गाउँको रायोको साग,
"If we could sell green leafy
लसुन, आलु, मूला बेचे फाइदा
vegetables, garlic, potatoes and radish of
होला नि,” दुर्गाले भनिन् ।
our village, then we could make a profit," Durga replied.

“तिमीले ठीक भन्यौ । हामीले तरकारीको व्यवसाय नै
"Yes, you're right. We must do a business of selling vegetables," Bhuvan
गर्नुपर्छ,” भुवनले सल्लाह दिए ।
suggested her.

तरकारी किन्न मानिसहरू बिहान र बेलुकी बढी आउने गर्छन् । त्यसैले
More, people come to buy vegetables in the morning and evening. So,
दुर्गाले बिहान र बेलुकीको समयमा नाडूले पसल राख्ने निधो गरिन् ।
Durga decided to start a retail shop in the morning and evening time.

जोडा मिलाएर बाकसमा लेखुहोस् ।
Match the halves and write them in the boxes.

दुर्गाले एउटा नाडले

Durga wanted to set up

साथीहरूले दुर्गालाई बजार

Her friends advised Durga

मान्छेले हरियो सागपात

People like green vegetables

गाउँको रायो, लसुन बेचे

If we could sell green leaves and garlic from

दुर्गाले नाडले पसल

Durga decided to

कति रूचाउँदा रहेछन् ।

very much.

फाइदा होला ।

the village then we could make a profit.

पसल राख्न चाहिन् ।

a retail shop.

राख्ने निधो गरिन् ।

start a retail shop.

बुभ्ने सल्लाह दिए ।

to study the market.

दुर्गाले एउटा नाडले पसल राख्न चाहिन् ।

Durga wanted to set up a retail shop.

पाठ २१

Lesson 21

चित्र हेरी छलफल गर्नुहोस् ।
Look at the picture and discuss.

krishi aujaara

krishi
aujaara

कृषि औजार

agricultural tools

krishi aujaara

कृ षि औ जा र

kri shi au jaa ra

kri

kri

कृ + ऋ = कृ
half ka ri kri

कृपया *Please*
kripayaa

Joined half **ka**
and **ri** look like
this: **kripayaa**

ष sha

अ आ ओ औ

a aa o au

ष षा षि षी ष ष षे षै षो षौ
sha shaa shi shii sh षे sh षै shai sho shau
ओ औ
o au

sha .. shaa

sha .. shaa

कृपा <i>mercy</i> kripaa	कृपालु <i>merciful</i> kripaalu	कृपया <i>please</i> kripayaa
कृति <i>creation of a writer</i> kriti	कुलत <i>bad habit</i> kulata	कृत्रिम <i>artificial</i> kritrima
स्वीकृत <i>approve</i> swiikrita	स्वीकृति <i>approval</i> swiikriti	विकृति <i>deformity</i> wikriti

वर्षा <i>rain</i> warshaa	वर्षायाम <i>rainy season</i> warshaayaama
विष <i>poison</i> wisha	विषालु <i>poisonous</i> wishaalu
दोष <i>guilt</i> dosha	दोषी <i>guilty</i> doshii

ओखर <i>walnut</i> okhara	ओखल <i>stone/wood mortar</i> okhala
ओरालो <i>down hill</i> oraalo	ओराली <i>down hill</i> oraalii
औकात <i>status</i> aukaata	औसत <i>average</i> ausata

कृ कृ कृ कृ कृ

कृ कृ

ष ष ष ष

ष ष

ओ ओ ओ ओ ओ ओ ओ

ओ ओ

औ औ औ औ औ औ औ

औ औ

कृषि
krishi

कृषि

औजार
aujaara

औजार

खाली बाकसहरूमा लेखनुहोस् ।
Write in the empty boxes.

स् + वी = स्वी
half sa wii swii

र् + थी =

प् + र =

ज् + या =

कृत
krita

आ क
aa ka

माण
maaNa

ला
laa

कथा पढ्नुहोस् । जोड वा घटाउ के गर्नुपर्छ हेर्नुहोस् । घेरामा जोड
Read the story. Decide if you need to add or subtract. Write a plus sign
चिन्ह (+) वा घटाउ चिन्ह (-) राखी बाकसहरूमा अंक पनि लेख्नुहोस् ।
(+) or a minus sign (-) in the circle and write the numbers in the boxes.

राधासँग ४ वटा केराहरू छन् ।
Radha has 4 bananas.

४₄

गोमासँग ३ वटा केराहरू छन् ।
Goma has 3 bananas.

+

३₃

अब उनीहरू दुबैसँग कतिवटा केराहरू छन् ?
How many bananas do both of them have together?

७₇

सीताले ६ वटा सुन्तला टिपिन् ।
Sita picked 6 oranges.

६₆

उनले २ वटा खाइन् ।
She ate two of them.

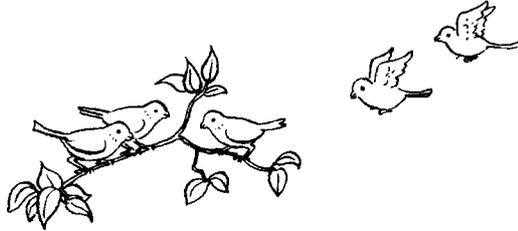

-

२₂

अब उनीसँग कतिवटा सुन्तलाहरू बाँकी छन् ?
How many oranges are left with her?

३ वटा चराहरू रुखमा थिए ।
There were 3 birds in a tree.

३₃

अरु २ वटा चराहरू थपिए ।
Two more came to join them.

○

२₂

अब त्यहाँ कतिवटा चराहरू छन् ?
Now how many birds are there in the tree?

८ वटा कीराहरू पोखरीमा थिए ।
There were 8 bugs in the pond.

माछाले ३ वटा खायो ।
A fish ate 3.

○

अब पोखरीमा कतिवटा कीराहरू छन् ?
How many bugs are left in the pond now?

कुराकानी पढी छलफल गर्नुहोस् ।
Read and role play the dialogue.

उन्नत खेती Modern Farming

बेलटारवासी छलफलको लागि जम्मा भए । उनीहरूले उन्नत
The residents of Beltar village gathered for a meeting. They started
खेतीबारे छलफल गर्न थाले ।
discussing about modern farming.

राधा: हामीले उन्नत जातको बीउ र मल प्रयोग गरौं न । यसबाट
Radha: Let's start using improved fertilizer and seeds. This will increase our yields.
हाम्रो उब्जनी बढ्छ । आम्दानी पनि हुन्छ ।
We will have increased income also.

समीर: पानी पनि त चाहिन्छ नि । खेत बारीमा पानी भए हामीले निकै
Samir: We will also need water. If there is water in the field
तरकारी फलाउन सक्थौं ।
we could grow lots of vegetables.

गोमा: त्यसो भए हामी सबै
Goma: If it is so, let's all make
मिलेर सिंचाईको
arrangement for
व्यवस्था गरौं न ।
irrigation together.

समीर: सिंचाईको लागि कुलो
Samir: We can construct water

खन्दा हुन्छ । तर काम त्यति सजिलो छैन । थुप्रै पैसा चाहिन्छ ।
channel for irrigation. But the work is not so easy. It needs a lot of money.

गोमा: पैसा किन ? सबै मिलेर खन्ने नि । अनि सिंचाई गरी उन्नत
Goma: Why money? We'll dig the channel together. And with irrigation we'll do
खेती लगाएर आम्दानी बढाउने ।
modern farming and will increase our income.

जोडा मिलाएर बाकसमा लेख्नुहोस् ।
Match the halves and write them in the boxes.

हामीले उन्नत जातको बीउ
Let's start using improved fertilizer

पानी पनि त
We will also need

सिंचाईको लागि
We can construct water channel

कुलो खन्न
Constructing a channel

सबै मिलेर
We'll dig

कुलो खन्दा हुन्छ ।
for irrigation.

खन्ने ।
the channel together.

र मल प्रयोग गरौं न ।
and seeds.

चाहिन्छ नि ।
water.

थुप्रै पैसा चाहिन्छ ।
needs a lot of money.

हामीले उन्नत जातको बीउ र मल प्रयोग गरौं न ।
Let's start using improved fertilizer and seeds.

Four empty rectangular boxes for writing the matched sentences.

पाठ २२

Lesson 22

चित्र हेरी छलफल गर्नुहोस् ।
Look at the picture and discuss.

kshamataa, shakti, mayncha

kshamataa,
shakti, mayncha

क्षमता *capacity*
kshamataa,

शक्ति *power*
shakti,

मञ्च *forum*
mayncha

क्ष म ता श क्ति

ksha ma taa sha kti

ksha

ksha

म ञ् च

ma ñ cha

क् + ष = क्ष

half ka sha ksha

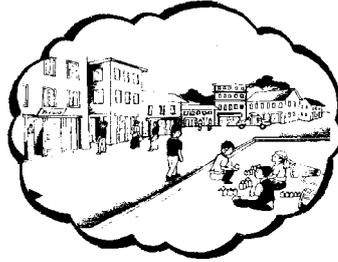
क्षमा *forgive*

kshamaa

Joined half ka and sha is "ksha"

श sha

क् + ति = क्ति

half ka ti kti

मुक्ति *release*

mukti

Joined half ka and ti look like this: mukti

In writing we only find half yna(ñ) as in saynchaara

ञ् + च = ञ्च

half yna cha yncha

सञ्चार *communication*

saynchaara

श शा शि शी शु शू शे शै शो शौ

sha shaa shi shii shu shuu she shai sho shau

लक्ष *target*
laksha

पक्ष *side*
paksha

दक्ष *capable*
daksha

रक्षा *security*
rakshaa

कक्षा *class*
kakshaa

शिक्षा *education*
shikshaa

शरीर *body* शहर *city*
shariira shahara
शिर *head* शिशु *baby*
shira shishu

पञ्चमी *fifth day* पञ्चशील *five principles*
paynchamii paynchashiila
सञ्चालन *conduct* सञ्चालित *conducted*
saynchaalana saynchaalita

उक्त *given*
ukta

उक्ति *idea*
ukti

उपयुक्त *suitable*
upayukta

शक्त *strong*
shakta

शक्ति *strength*
shakti

अशक्त *weak*
ashakta

क्ष क्ष क्ष क्ष क्ष क्ष
ksha

क्ष क्ष

श श श श श
sha

श श

ञ ञ ञ ञ
yna

ञ ञ

क्षमता
kshamataa

क्षमता

शक्ति
shakti

शक्ति

मञ्च
mayncha

मञ्च

ज + ञ = ज्ञ
half ja yna gnya

ज्ञान *knowledge*
gnyaana

भन्नुहोस्, "आधा ज र ञ जोड्दा यस्तो हुन्छ: ज्ञान"
Say: "Joined half **ja** and **yna** becomes: **gnyaana**."

ञ + ज = ज्ञ
half yna ja ynja

पञ्जा *palm*
paynjaa

ट + टै = ट्टै
half Ta Tai TTai

छिट्टै *soon*
chhiTTai

ट + या = टय
half Ta yaa Tya

छुट्याउनु *separate*
chhuTyaaunu

ङ + गा = ङ्गा
half nga gaa nggaa

चङ्गा, *kite* ढुङ्गा *stone*
changgaa Dhunggaa

ध + य = ध्य
half dha ya dhya

अध्यक्ष *president*
adhyaksha

ज्ञान *knowledge* ज्ञानी *knowledgeable*
gyaana gyaanii

यज्ञ *worship* विज्ञ *specialist*
yagya wigya

क्षमा *forgive* क्षति *destroyed*
kshamaa kshati

आज्ञा *permission* आज्ञाकारी *obedient*
Aagyaa Aagyaakaarii

प्रतिज्ञा *promise* विज्ञान *science*
pratigyaa wigyaana

क्षेत्र *area* क्षेत्रीय *regional*
kshetra kshetriiya

खाली बाकसहरूमा लेख्नुहोस् ।
Write in the empty boxes.

म + ति =
half ma ti

नि

क + ऋ =
half ka ri

पया
payaa

न + थ + यो =
half na half tha yo

दि

क + थ + यौं =
half ka half tha yaun

स

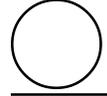
कथा पढी जोड वा घटाउ के गर्ने छुट्याउनुहोस् । घेरामा जोड चिन्ह
Read the story and decide whether to add or subtract. Write a plus sign
(+) वा घटाउ चिन्ह (-) राखी बाक्सहरूमा अंक पनि लेख्नुहोस् ।
(+) or a minus sign (-) in the circle and write the numbers in the boxes.

सीतासँग ५ थुङ्गा फूलहरू छन् ।
Sita has 5 flowers.

5

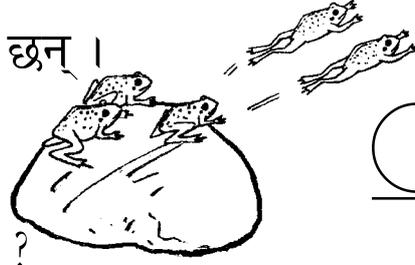
रामसँग ३ थुङ्गा फूलहरू छन् ।
Rama has 3 flowers.

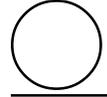
3

अब उनीहरू दुवैसँग कति थुङ्गा फूलहरू छन् ?
How many flowers do both of them have together?

५ वटा भ्यागुताहरू ढुङ्गामा बसिरहेका छन् ।
Five frogs are sitting on a rock.

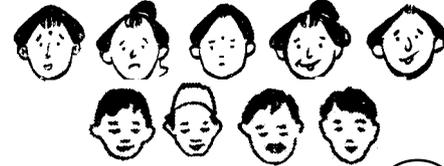

२ वटा चाहीं पानीमा हामफाल्यो ।
Two jump into the water.

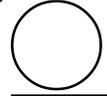

अब ढुङ्गामा कतिवटा भ्यागुताहरू छन् ?
How many frogs are left on the rock?

९ जना मानिसहरू भेलामा आए ।
9 people came to the meeting.

चिया ल्याउने केटाले ६ गिलास चिया ल्यायो ।
The tea boy brought 6 glasses of tea.

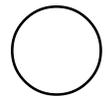

अब कतिजना मानिसहरूलाई चिया पुगेन ?
How many people did not get tea?

बारीमा ८ वटा गाजरहरू थिए ।
There were 8 carrots in the garden.

खरायोले ४ वटा गाजरहरू खायो ।
A rabbit ate 4 of the carrots.

अब कतिवटा गाजरहरू बाँकी छन् ?
How many carrots are left?

सरसफाइ

Cleaning-up

बेलटारवासीले एउटा ठूलो भेला गरे । भेलामा गाउँका सबै
The people of Beltar organized a large meeting.

मानिसहरू जम्मा भए ।
Everybody in the village was there.

सीताले भनिन्, “हामी सबैले निकै राम्रो काम गरेका छौं । अब
Sita said" We all have done a very good job. Now, we are going to start a
हामी मिलेर गाउँमा सरसफाइको अभियान शुरु गर्छौं ।” चौतारामा
cleaning campaign in our village together." One of the youth standing on the
उभिएको एउटा युवकले भन्यो, “लौ पोथी बास्न थाल्यो । अब गाउँमा
ground said" Oh! Look, hens crowing like roosters. Pretty soon this place won't be
बसिखान हुन्न ।”
fit to live anymore.

“चुप लाग, गाउँ डुलुवा हो ! महिलालाई नानाथरी भन्छस्,”
"Be quiet, you village roamers. You should not speak that way about
छेउमै बसेका बढा बाले गाली गर्नुभयो ।
women," scolded an old man sitting near him.

गा.वि.स.का अध्यक्षले गाउँका मानिसहरूको कामको प्रशंसा
The chairman of the V.D.C. praised the work of the villagers. He said "If
गरे । उनले भने, “यस्तै काम हामीले गर्दै गयौं भने यो गाउँको
we all continue doing this type of work, then our village will develop very soon."
विकास छिट्टै हुन्छ ।” यो कुरा सुनेर सबै खुशी भए ।
Hearing this, everyone was happy.

visarga

दुःख

दुःख *sorrow*
duhkha

पुनः *again* अतः *finally* प्रायः *जसो normally*
punah atah praayahjaso

नयाँ जोडेको अक्षरहरू पढ्नुहोस् ।
Read new joined words.

The **visarga** is used only in few words.

श + र = श्र
half sha ra shra

श्रमदान, *labor contribution* श्रीमान *mister*
shramadaana shriimaana

भन्नुहोस्, “आधा श र र जोड्दा यस्तो हुन्छ: श्रमदान”
Say: Joined half **sha** and **ra** becomes: **shramdaana**.”

द + व = द्व
half da wa dwa

द्वार, *gate* द्वारा *through*
dwaara dwaaraa

ग + ऋ = गृ
half ga ri gri

गृह, *home* गृहकार्य *home work*
griha grihakaarya

द + द = द्द
half da da dda

मद्दत *help*
maddata

श्र श्र श्र श्र
shra

श्र श्र श्र श्र
gnya

द्द द्द द्द द्द द्द
dda

द्द द्द द्द द्द द्द
Tta

गृ गृ गृ गृ गृ गृ
ngga

श्र	श्र		
श्र	श्र		
द्द	द्द		
द्द	द्द		
गृ	गृ		
गृ	गृ		

चिठी पढनुहोस् ।
Read the letter.

मिति: चैत ९, २०६४
Date: 2065/12/09

श्रीमान् गा.वि.स. अध्यक्षज्यू,
Honorable VDC Chairperson
सोनपुर गा.वि.स.
Sonpur V.D.C.
बेलटार
Beltar.

महोदय,
Respected sir,

बेलटार गाउँमा खानेपानीको अभाव छ । पानी ल्याउन महिलाहरूले
There is a shortage of drinking water in Beltar village. Women face a lot of
निकै दुःख भोग्नु परेको छ । त्यसैले हामी महिलाहरूले गाउँमा धारा बनाउने
trouble to carry water. Therefore, we women have decided to construct a tap in
निर्णय गरेका छौं ।
the village.

हामीले धारा बनाउन गाउँबाट श्रमदान जुटाउनेछौं । तर निर्माणको
We will encourage labor contributions from the village to make the tap. But
लागि पाइप, धारा, सीमेन्ट आदि चाहिन्छ । हामी आफैले यी सबै सामग्रीहरू
we need pipes, tap, cement etc. for the construction. We cannot buy all these
किन्न सक्दौं । त्यसैले हामीलाई गा.वि.स.को मद्दत चाहिन्छ । तपाईंले हाम्रो
construction materials ourselves. So, we need the assistance of the V.D.C. We
गाउँमा धारा राख्न मद्दत गर्न हुनेछ भन्ने आशा गरेका छौं ।
hope that you will help to construct the drinking water tap in our village.

सहयोगको लागि धन्यवाद ।
Thank you for your help.

भवदीय,
Sincerely yours

राधा

Radha

अध्यक्ष
Chairperson

जागृती समूह
Jagritii Group.

श्रीमान् अध्यक्षज्यु
Honorable VDC Chairperson
सोनपुर गा.वि.स.
Sonpur V.D.C.
बेलटार
Beltar.

अध्यक्ष
Chairperson
जागती समूह
Jagritii Group.

दुःख duhkha	दुःख		
ज्ञान gnyaana	ज्ञान		

Knowledge

धुङ्गा Dhungga	धुङ्गा				
-------------------	--------	--	--	--	--

छिदै chhiTai	छिदै				
-----------------	------	--	--	--	--

मद्दात maddata	मद्दात				
-------------------	--------	--	--	--	--

श्रमदान shramadaana	श्रमदान		
------------------------	---------	--	--

अध्यक्ष adhyaksha	अध्यक्ष		
----------------------	---------	--	--

छुट्याउनु chhuTyaunu	छुट्याउनु		
-------------------------	-----------	--	--

chhuTyaunu

पाठ २३

Lesson 23

रामजनमको पोस्टर व्यापार

Ramjanam's Poster Business

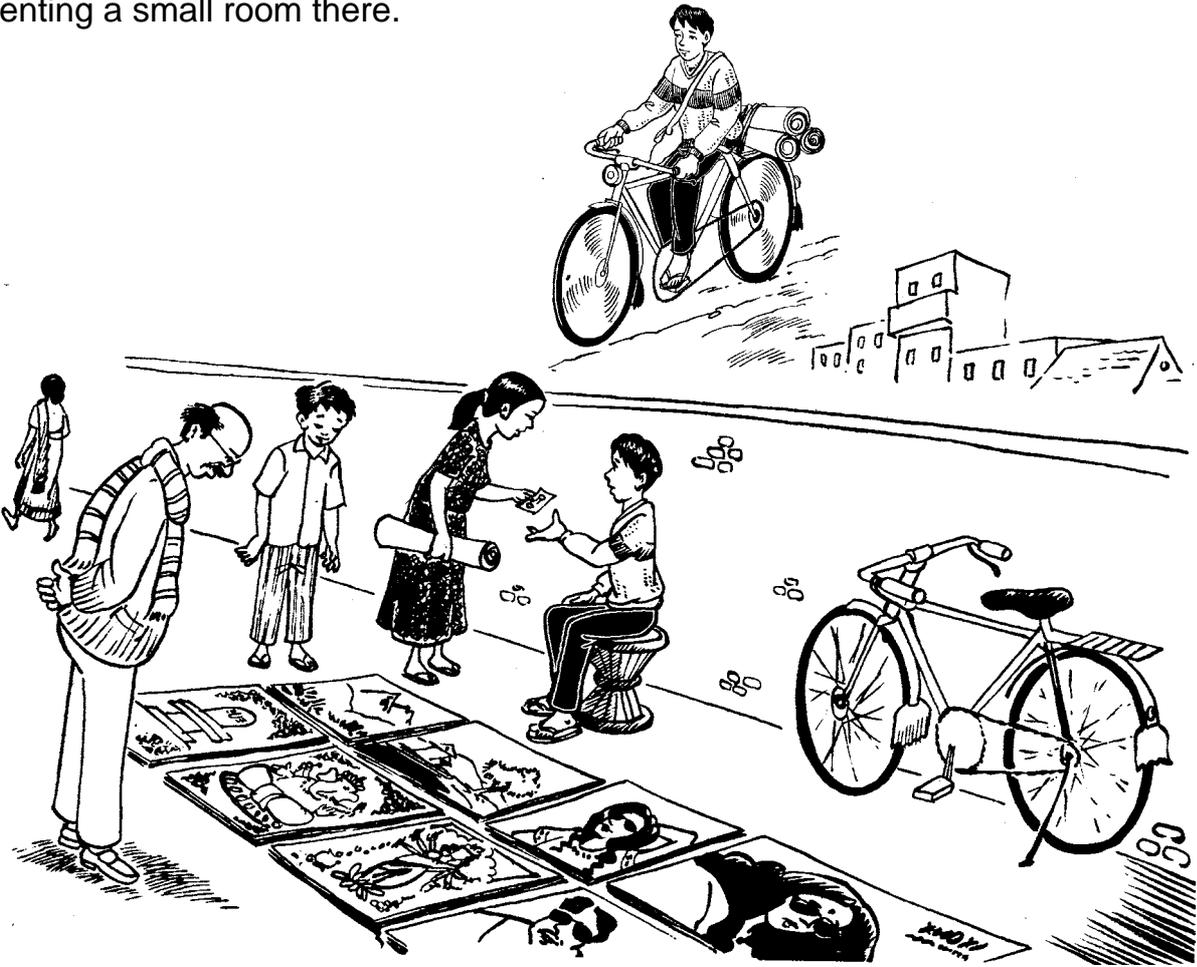

तलका कथा पढी छलफल गर्नुहोस् ।
Read the following story and discuss.

रामजनमको घर बर्दियाको सदरमुकाम गुलरियामा पर्छ । उनी गुलरिया बजारतिर Ramjanam's house lies in Gulariya, the district headquarter of Bardia. While जाँदा बाटोहरूमा राम्रा राम्रा पोस्टरहरू बेच्ने गरेको देखेका थिए । पोस्टरहरू going to the Gulariya market, he used to see beautiful posters on sale. People किन्नको लागि मानिसहरूको भीड पनि लाग्ने गर्थ्यो । त्यस्तै गाउँघरतिर पनि used to crowd around to buy the posters. Similarly, he had seen posters साइकलमा राखेर पोस्टरहरू बिक्री गर्न लगेको देखेका थिए । साइकलमा लगेको being sold at villages on cycles. The villagers also used to buy posters पोस्टरहरू पनि गाउँलेहरूले किन्ने गर्थे । brought in by the cycles.

पोस्टरमा विभिन्न भगवानका फोटो, फिल्ममा खेल्ने हिरो हिरोइनका फोटो, The posters contained pictures of various dieties, photos of film actors, actresses, खेलाडीका फोटो तथा राम्रा राम्रा दृश्यहरू थिए । उनी पनि पोस्टर किन्ने ठाउँमा players and beautiful scenes. Ramjanam also used to go and see the posters at their गएर हेर्ने गर्थे । मानिसहरूले भने जती मूल्य तिरेर किन्ने गर्दथे । यसले गर्दा selling places. The customers used to pay as much as was asked by the sellers and उनले पोस्टर व्यापारमा थोरै लगानीबाट राम्रो फाइदा हुने रहेछ भन्ने थाहा didn't bargain. So, he came to know that he could earn a profit from less investment in पाए । पोस्टरहरू पूजा गर्ने कोठा, बैठक कोठा, सुत्ने कोठाहरूमा सजाउनको the poster business. As posters are good for decoration of prayer room, drawing लागि राम्रो हुने हुँदा धेरै बिक्री हुने उनले अनुमान गरे । room, bed room etc. he guessed that their sale might be quite large in his area.

रामजनमले पोष्टर व्यापारको लागि दुई हजार रुपैया गाउँको सहकारी संस्थाबाट ऋण Ramjanam took a loan of Rs. 2000/- from a cooperative of his village for the लिए । अहिले उनले गुलरियामा पोष्टरको व्यापार गरेका छन् । उनले बजारका poster business. Now he is selling posters in Gulariya. He sells posters at चौकहरूमा पोष्टर बेच्ने गर्छन् । उनको यो व्यापार राम्रोसँग चलेको छ । उनले different crossroads of the market place. His poster business is going well. He has एउटा साइकल पनि किनेका छन् । हाल उनी समय अनुसार साइकलमा पोष्टर also bought a bicycle. Nowadays he goes to different places such as fairs, feasts and लिएर गाउँका हाटबजार देखि अन्य पर्व र मेला लाग्ने ठाउँहरू सम्म पुग्ने festivals carrying posters on his cycle. He is earning well from the poster business. गर्दछन् । व्यापारबाट उनको कमाई राम्रो भएको छ । उनले आफले लिएको He has already paid back the installment of the loan. Now he is ऋणको किस्ता पनि तिरी सकेका छन् । अब उनले यो व्यापारलाई गुलरियाको thinking of expanding this business to the Gulariya Bazaar itself by बजारमा नै एउटा सानो कोठा भाडामा लिएर बढाउने विचार गरेका छन् । renting a small room there.

खाली बाकसमा मिल्ने शब्द लेख्नुहोस् ।
Write correct words in the empty boxes.

साइकल
bicycle

दुई हजार
two thousand

भाडामा
renting

फाइदा
profit

पोष्टरहरू
posters

- १) रामजनमले गुलरिया बजारतिर जाँदा बाटोहरूमा राम्रा राम्रा
While going to Gulariya market, Ramjanam used to see
बेच्ने गरेको देखेका थिए ।
beautiful _____ on sale.
- २) उनले पोष्टर व्यापारमा थोरै लगानीबाट राम्रो _____ हुने रहेछ
He came to know that he could earn good
भन्ने थाहा पाए ।
_____ from less investment in poster business.
- ३) रामजनमले पोष्टर व्यापारको लागि _____ रुपैया गाउँको सहकारी
Ramjanam took loan of Rs. _____
संस्थाबाट ऋण लिए ।
_____ from a cooperative of his village for the poster business.
- ४) उनले एउटा _____ पनि किनेका छन् ।
He has also bought a _____.
- ५) गुलरियाको बजारमा नै एउटा सानो कोठा _____ लिएर व्यापार
He is thinking of expanding his business to _____
बढाउने विचार गरेका छन् ।
Gulariya Bazaar itself by _____ a small room there.

रामजनमको घर गुलरियामा पर्छ ।
Ramjanam lives in Gulariya.

र

व्यापारबाट उनको कमाई राम्रो छ ।
His earning is good from the business.

द + य = द्य
half da ya dya

उद्यमी, *entrepreneur* उद्योग *industry*
udyamii udyoga

भन्तुहोस्, “आधा द र य जोड्दा यस्तो हुन्छ: उद्यमी”

Say: "Joined half **da** and **ya** becomes: **udyamii**

श + य = श्य
half sha ya shya

उद्देश्य *objective*
uddeshya

ह + रै = है
half ha rai hai

साहै *hard*
saahrai

ह + ऋ = ह्रि
half ha ri hri

हृदय *heart*
hridaya

द + र = द्र
half da ra dra

समुद्र *sea/ocean*
samudra

क + रा = क्रा
half ka raa kraa

टुक्रा, *piece* कार्यक्रम *program*
Tukraa kaaryakrama

साहै
saahrai

साहै

टुक्रा
Tukraa

टुक्रा

उद्देश्य
uddeshya

उद्देश्य

उद्यमी
udyamii

उद्यमी

समुद्र
samudra

समुद्र

हृदय
hridaya

हृदय

उदाहरणमा जस्तै खाली बाकस भित्र अंकहरू लेख्नुहोस् ।
write numbers in the empty boxes as shown.

११ ₁₁	<input type="text" value="११"/>	एघार <i>Eleven</i> eghaara	२१ ₂₁	<input type="text"/>	एक्काइस <i>Twenty one</i> ekkaaaisa
१२ ₁₂	<input type="text" value="१२"/>	बाह्र <i>Twelve</i> baahra	२२ ₂₂	<input type="text"/>	बाइस <i>Twenty two</i> baaisa
१३ ₁₃	<input type="text"/>	तेह्र <i>Thirteen</i> tehra	२३ ₂₃	<input type="text"/>	तेइस <i>Twenty three</i> teisa
१४ ₁₄	<input type="text"/>	चौध <i>Fourteen</i> chaudha	२४ ₂₄	<input type="text"/>	चौबीस <i>Twenty four</i> chaubiisa
१५ ₁₅	<input type="text"/>	पन्ध्र <i>Fifteen</i> pandhra	२५ ₂₅	<input type="text"/>	पच्चीस <i>Twenty five</i> pachchiisa
१६ ₁₆	<input type="text"/>	सोह्र <i>Sixteen</i> sohra	२६ ₂₆	<input type="text"/>	छब्बीस <i>Twenty six</i> chhabbiisa
१७ ₁₇	<input type="text"/>	सत्र <i>Seventeen</i> satra	२७ ₂₇	<input type="text"/>	सत्ताइस <i>Twenty seven</i> sattaaisa
१८ ₁₈	<input type="text"/>	अठार <i>Eighteen</i> aThaara	२८ ₂₈	<input type="text"/>	अठ्ठाइस <i>Twenty eight</i> aTThaaisa
१९ ₁₉	<input type="text"/>	उन्नाइस <i>Nineteen</i> unnaaisa	२९ ₂₉	<input type="text"/>	उनन्तीस <i>Twenty nine</i> unantiisa
२० ₂₀	<input type="text"/>	बीस <i>Twenty</i> biisa	३० ₃₀	<input type="text"/>	तीस <i>Thirty</i> tiisa

३१ ₃₁	<input type="text"/>	एकतीस <i>Thirty one</i> ekatiisa	४१ ₄₁	<input type="text"/>	एकचालीस <i>Forty one</i> ekachaaliisa
३२ ₃₂	<input type="text"/>	बत्तीस <i>Thirty two</i> battiisa	४२ ₄₂	<input type="text"/>	बयालीस <i>Forty two</i> bayaaliisa
३३ ₃₃	<input type="text"/>	तेत्तीस <i>Thirty three</i> tettiisa	४३ ₄₃	<input type="text"/>	त्रिचालीस <i>Forty three</i> trichaaliisa
३४ ₃₄	<input type="text"/>	चौतीस <i>Thirty four</i> chauntiisa	४४ ₄₄	<input type="text"/>	चवालीस <i>Forty four</i> chawaaliisa
३५ ₃₅	<input type="text"/>	पैंतीस <i>Thirty five</i> pantiisa	४५ ₄₅	<input type="text"/>	पैंतालीस <i>Forty five</i> pantaaliisa
३६ ₃₆	<input type="text"/>	छत्तीस <i>Thirty six</i> chhattiisa	४६ ₄₆	<input type="text"/>	छयालीस <i>Forty six</i> chhayaaliisa
३७ ₃₇	<input type="text"/>	सैंतीस <i>Thirty seven</i> santiisa	४७ ₄₇	<input type="text"/>	सत्चालीस <i>Forty seven</i> satchaaliisa
३८ ₃₈	<input type="text"/>	अठ्तीस <i>Thirty eight</i> aththiisa	४८ ₄₈	<input type="text"/>	अठ्चालीस <i>Forty eight</i> athchaaliisa
३९ ₃₉	<input type="text"/>	उनन्चालीस <i>Thirty nine</i> unanchaaliisa	४९ ₄₉	<input type="text"/>	उनन्चास <i>Forty nine</i> unanchaasa
४० ₄₀	<input type="text"/>	चालीस <i>Forty</i> chaaliisa	५० ₅₀	<input type="text"/>	पचास <i>Fifty</i> pachaasa

५१ ₅₁	<input type="text"/>	एकाउन्न <i>Fifty one</i> ekaaunna	६१ ₆₁	<input type="text"/>	एकसट्टी <i>Sixty one</i> ekasaTThii
५२ ₅₂	<input type="text"/>	बाउन्न <i>Fifty two</i> baaunna	६२ ₆₂	<input type="text"/>	बैसट्टी <i>Sixty two</i> baisaTThii
५३ ₅₃	<input type="text"/>	त्रिपन्न <i>Fifty three</i> tripanna	६३ ₆₃	<input type="text"/>	त्रिसट्टी <i>Sixty three</i> trisaTThii
५४ ₅₄	<input type="text"/>	चवन्न <i>Fifty four</i> chawanna	६४ ₆₄	<input type="text"/>	चौसट्टी <i>Sixty four</i> chaunsaTThii
५५ ₅₅	<input type="text"/>	पचपन्न <i>Fifty five</i> pachapanna	६५ ₆₅	<input type="text"/>	पैंसट्टी <i>Sixty five</i> painsaTThii
५६ ₅₆	<input type="text"/>	छपन्न <i>Fifty six</i> chhapanna	६६ ₆₆	<input type="text"/>	छैसट्टी <i>Sixty six</i> chhaisaTThii
५७ ₅₇	<input type="text"/>	सन्ताउन्न <i>Fifty seven</i> santaaunna	६७ ₆₇	<input type="text"/>	सत्सट्टी <i>Sixty seven</i> satsaTThii
५८ ₅₈	<input type="text"/>	अन्ठाउन्न <i>Fifty eight</i> anthaunna	६८ ₆₈	<input type="text"/>	अठसट्टी <i>Sixty eight</i> aThasaTThii
५९ ₅₉	<input type="text"/>	उनान्साठी <i>Fifty nine</i> unaansaaThii	६९ ₆₉	<input type="text"/>	उनन्सत्तरी <i>Sixty nine</i> unansattarii
६० ₆₀	<input type="text"/>	साठी <i>Sixty</i> saaThii	७० ₇₀	<input type="text"/>	सत्तरी <i>Seventy</i> sattarii

७१ 71	<input type="text"/>	एकहत्तर <i>Seventy one</i> ekahattara	८१ 81	<input type="text"/>	एक्यासी <i>Eighty one</i> ekaasii
७२ 72	<input type="text"/>	बहत्तर <i>Seventy two</i> bahattara	८२ 82	<input type="text"/>	बयासी <i>Eighty two</i> bayaasii
७३ 73	<input type="text"/>	तिरहत्तर <i>Seventy three</i> tirahattara	८३ 83	<input type="text"/>	त्रियासी <i>Eighty three</i> triyaasii
७४ 74	<input type="text"/>	चौहत्तर <i>Seventy four</i> chauhattara	८४ 84	<input type="text"/>	चौरासी <i>Eighty four</i> chauraasii
७५ 75	<input type="text"/>	पचहत्तर <i>Seventy five</i> pachahattara	८५ 85	<input type="text"/>	पचासी <i>Eighty five</i> pachaasii
७६ 76	<input type="text"/>	छयहत्तर <i>Seventy six</i> chhayahattara	८६ 86	<input type="text"/>	छयासी <i>Eighty six</i> chhayaasii
७७ 77	<input type="text"/>	सतहत्तर <i>Seventy seven</i> satahattara	८७ 87	<input type="text"/>	सतासी <i>Eighty seven</i> sataasii
७८ 78	<input type="text"/>	अठहत्तर <i>Seventy eight</i> aThahattara	८८ 88	<input type="text"/>	अठासी <i>Eighty eight</i> aThaasii
७९ 79	<input type="text"/>	उनासी <i>Seventy nine</i> unaasii	८९ 89	<input type="text"/>	उनान्नब्बे <i>Eighty nine</i> unaannabbe
८० 80	<input type="text"/>	असी <i>Eighty</i> asii	९० 90	<input type="text"/>	नब्बे <i>Ninety</i> nabbe

९१ ₉₁	<input type="text"/>	एकान्नब्बे <i>Ninety one</i> ekaannabbe	९६ ₉₆	<input type="text"/>	छयान्नब्बे <i>Ninety six</i> chhayaannabbe
९२ ₉₂	<input type="text"/>	बयान्नब्बे <i>Ninety two</i> bayaannabbe	९७ ₉₇	<input type="text"/>	सन्तान्नब्बे <i>Ninety seven</i> santaannabbe
९३ ₉₃	<input type="text"/>	त्रियान्नब्बे <i>Ninety three</i> triyaannabbe	९८ ₉₈	<input type="text"/>	अन्ठान्नब्बे <i>Ninety eight</i> anThaannabbe
९४ ₉₄	<input type="text"/>	चौरान्नब्बे <i>Ninety four</i> chauraannabbe	९९ ₉₉	<input type="text"/>	उनान्सय <i>Ninety nine</i> unaansaya
९५ ₉₅	<input type="text"/>	पन्चान्नब्बे <i>Ninety five</i> panchaannabbe	१०० ₁₀₀	<input type="text"/>	एक सय <i>Hundred</i> eka saya

निम्न शब्दहरूलाई अंकमा लेख्नुहोस् ।
Write the words below in numbers.

१) चौध *Fourteen*
chaudha

१४

२) पच्चिस *Twenty five*
pachhiisa

३) अठ्ठाइस *Twenty eight*
aTThaaisa

४) चौतीस *Thirty four*
chauntiisa

५) चालीस *Forty*
chaaliisa

६) सतचालीस *Forty seven*
satchaaliisa

७) सन्ताउन्न *Fifty seven*
santaounna

८) पैसठ्ठी *Sixty five*
paisaTThii

९) सतहत्तर *Seventy seven*
satahattara

१०) चौरासी *Eighty four*
chauraasii

११) बयान्नब्बे *Ninety two*
bayaannabbe

निम्न अंकहरूलाई शब्दमा लेख्नुहोस् ।
Write the numbers below in words.

१४₁₄

चौध
Fourteen

१९₁₉

२३₂₃

२८₂₈

३१₃₁

३५₃₅

४०₄₀

४२₄₂

४६₄₆

५१₅₁

५९₅₉

६२₆₂

६५₆₅

६९₆₉

७३₇₃

७६₇₆

८०₈₀

८३₈₃

८९₈₉

९१₉₁

९७₉₇

९९₉₉

पाठ २४

Lesson 24

राधिका र विक्रमको व्यवसायिक सोच

Entrepreneurial Ideas of Radhika and Vikram

तलका कथा पढी छलफल गर्नुहोस् ।
Read the story below and discuss.

राधिका र विक्रम श्रीमान् श्रीमती हुन् । उनीहरूको गाउँ बाँके जिल्लामा पर्दछ । Radhika and Vikram are husband and wife. Their village lies in Banke district. They उनीहरू घरको आर्थिक अवस्था सुधार्न चाहन्थे । त्यसको लागि उनीहरूले कुनै wanted to improve their economic condition. For this, they thought of starting an व्यवसाय गर्ने सोच बनाए । त्यो पनि आफ्नै गाउँमा । enterprise in their own village.

उनीहरूको गाउँ तराईमा भएकोले गाउँका हरेक घरमा साइकल प्रयोग हुने Since their village is in Terai region, a bicycle is used by every house of the village. The गर्छ । तराईका गाउँघरमा साइकललाई यातायातको साधनको रूपमा लिईन्छ । bicycle is considered as a means of transportation in villages of the Terai region. If the साइकल बिग्रियो वा पन्चर भयो भने तुरुन्त मर्मत गर्नु पर्ने हुन्छ । विक्रमको bicycle breaks down or gets punctured, it needs to be repaired immediately. Since गाउँमा साइकल मर्मत गर्ने ठाउँ नभएकोले साइकल बिग्रियो भने एक घण्टा there is no bicycle workshop at Vikram's village, the people have to walk one hour for टाढासम्म जानु पर्छ । यो समस्याले गर्दा गाउँमा एक साइकल मर्मत केन्द्रको repair. Due to this problem everyone feels the need of a bicycle repair center in the आवश्यकता सबैले महसुस गरेका छन् । विक्रमसँग साइकल मर्मत गर्ने सीप village. Vikram has bicycle repairing skill. Radhika can also assist him. पनि छ । राधिकाले पनि उसलाई सहयोग गर्न सकिन्छन् । त्यसैले दुवै जनाले So, the couple decided to open a bicycle repairing

गाउँमा एउटा साइकल मर्मत केन्द्र राख्ने सोच गरे ।
center in the village.

उनीहरूसँग रकमको अभाव थियो । तर उपाय पनि सँगै थियो । राधिका गाउँको
They did not have much money but found a way out. Radhika is a member in the
ग्रामीण विकास बैंकको समूहमा सदस्य छिन् । उनले त्यहीबाट पाँचहजार रुपैयाँ
'Rural Development Bank' of the village. She took a loan of Rs. 5000 /- from there.

ऋण लिइन् । यसरी अहिले आएर दुवै जनाले साइकल मर्मतको व्यवसाय शुरु
With this money they have started a bicycle repairing business. They also brought the
गरेकाछन् । उनीहरू नेपालगञ्जबाट आवश्यक सामानहरू पनि लिएर आए ।
necessary tools and materials from Nepalgunj.

हाल उनीहरूको पसलमा साइकलको भीड लाग्नेगर्छ । उनीहरूले साइकल
Today, there are many cycles in their workshop. They do all kinds of repairing work
मर्मत गर्ने देखि पन्चर टाल्ने, टायर, ट्युब फेर्ने सबै काम गर्छन् । यो कामबाट
such as patching the punctures, replacing the tyre and tubes etc. They have started to
उनीहरूले राम्रो आमदानी गर्न थालेका छन् । उनीहरूले ऋणको किस्ता पनि
make a good income from this work. They are also paying back the installments of the
तिर्दैछन् ।
loan.

जोडा मिलाएर बाकसमा लेख्नुहोस् ।

Combine the pairs and write them in the boxes.

राधिका र विक्रमले कुनै

Radhika and Vikram thought

साइकललाई यातायातको

Bicycle is considered as a

राधिका ग्रामीण विकास

Radhika is a member

उनीहरू नेपालगञ्ज गएर

They brought necessary tools

हाल पसलमा साइकलको

Nowadays, there is crowd of

साधनको रूपमा लिइन्छ ।

means of transportation.

आवश्यक सामानहरू ल्याए ।

and materials from Nepalgunj.

व्यवसाय गर्ने सोच बनाए ।

of starting an enterprise .

भीड लाग्नेगर्छ ।

cycles in their workshop.

बैंकमा सदस्य छिन् ।

in Rural Development Bank.

दुवै जनाले साइकल मर्मत केन्द्र राख्ने सोच गरे ।

Both of them thought to start a cycle repair centre.

केही अक्षरहरू बेगलाबेगलै किसिमले लेख्न
Some letters can be written in
सकिन्छ ।
different ways.

ल = ल
la la

महिला *woman*
mahilaa

ज = ज
jha jha

साभा *common*
saajhaa

अ = अ
a a

अनुभव *experience*
anubhawa

आ = आ
a aa

आइमाई *ladies*
aaimaai

ओ = ओ
o o

ओखती *medicine*
okhatii

औ = औ
au au

औजार *instrument*
aujaara

क्ष = क्ष
ksha ksha

क्षमता *capacity*
kshamataa

श = श
sha sha

शिक्षा *education*
shikshaa

ऋ = ऋ
ri ri

ऋण *loan*
riNa

ण = ण
Na Na

ऋण *loan*
riNa

क = क
kra kra

टुक्रा *piece*
Tukraa

न्न = न्न
nna nna

भन्नुहोस् *please say*
bhannuhoSa

यी जोडेका अक्षरहरू नबिसनुहोस् ।

Don't forget these joined letters.

त् + त = त्त
half ta ta tta

बत्ती *light*
battii

त् + र = त्र
half ta ra tra

नत्र *otherwise*
natra

क् + त = क्त
half ka ta kta

शक्ति *strength*
shakti

क् + र = क्र
half ka ra kra

कार्यक्रम *program*
kaaryakrama

क् + ष = क्ष
half ka sha ksha

लक्ष *target*
laksha

ज् + ञ = ज्ञ
half ja yna gya

ज्ञान *knowledge*
gyaana

श् + र = श्र
half sha ra shra

श्रमदान *labor contribution*
shramadaana

छ् + य = छ्य
half chha ya chhya

छ्याप्नु *splash*
chhyaapnu

तलको जोडेका अक्षरहरू राम्ररी हेर्नुहोस् ।

Take a good look at the joined letters below.

ण् + ड = ण्ड
half Na Da NDa

भण्डार *store*
bhaNDaara

ष् + ट = ष्ट
half sha Ta sTa

पौष्टिक *nutritious*
pausTika

ड् + ड = ड्ड
half Da Da DDa

अड्डा *government office*
aDDa

ट् + ठ = ट्ठ
half Ta Tha TTha

चिट्ठी *letter*
chiTThii

र् + न = र्न
half ra na rna

गर्न *do*
garna

र् + य = र्य
half ra ya rya

पार्यो *have to*
paryo

प् + र = प्र
half pa ra pra

प्रेम *love*
prema

ट् + र = ट्र
half Ta ra Trá

ट्रक *truck* राष्ट्र *nation*
Traka' raas'Ttra

द् + द = द्द
half da da dda

उद्देश्य *objective*
uddeshya

द् + य = द्य
half da ya dya

उद्योग *industry*
udyoga

द् + व = द्व
half da wa dwa

विद्वान् *intelligent*
bidwaana

द् + ऋ = द्रि
half da ri dri

दृश्य *scenary*
drishya

द् + म = द्म
half da ma dma

पद्म *honorable*
padma

द् + ध = द्ध
half da dha ddha

बुद्धिमान् *intelligent*
buddhimaana

ह् + रै = ह्रै
half ha rai hrai

साह्रै *very*
sahrai

ह् + ऋ = ह्रि
half ha ri hri

हृदय *heart*
hridaya

न् + ह = न्ह
half na ha nha

चिन्ह *sign*
chinha

ह् + ल = ह्ल
half ha la hla

ओर्हनु *get down*
orhlanu

तलका १ देखि १०० सम्मको अंकहरू पढ्नुहोस् ।
Read the numbers from 1 to 100.

१ 1	११ 11	२१ 21	३१ 31	४१ 41	५१ 51	६१ 61	७१ 71	८१ 81	९१ 91
२ 2	१२ 12	२२ 22	३२ 32	४२ 42	५२ 52	६२ 62	७२ 72	८२ 82	९२ 92
३ 3	१३ 13	२३ 23	३३ 33	४३ 43	५३ 53	६३ 63	७३ 73	८३ 83	९३ 93
४ 4	१४ 14	२४ 24	३४ 34	४४ 44	५४ 54	६४ 64	७४ 74	८४ 84	९४ 94
५ 5	१५ 15	२५ 25	३५ 35	४५ 45	५५ 55	६५ 65	७५ 75	८५ 85	९५ 95
६ 6	१६ 16	२६ 26	३६ 36	४६ 46	५६ 56	६६ 66	७६ 76	८६ 86	९६ 96
७ 7	१७ 17	२७ 27	३७ 37	४७ 47	५७ 57	६७ 67	७७ 77	८७ 87	९७ 97
८ 8	१८ 18	२८ 28	३८ 38	४८ 48	५८ 58	६८ 68	७८ 78	८८ 88	९८ 98
९ 9	१९ 19	२९ 29	३९ 39	४९ 49	५९ 59	६९ 69	७९ 79	८९ 89	९९ 99
१० 10	२० 20	३० 30	४० 40	५० 50	६० 60	७० 70	८० 80	९० 90	१०० 100

अ
a

आ
aa

इ
i

ई
ii

उ
u

ऊ
uu

ए
e

ऐ
ai

ओ
o

औ
au

अं
an

अः
ah

क
ka

ख
kha

ग
ga

घ
gha

ङ
nga

च
cha

छ
chha

ज
ja

झ
jha

ञ
yna

ट
Ta

ठ
Tha

ड
Da

ढ
Dha

ण
Na

त
ta

थ
tha

द
da

ध
dha

न
na

प
pa

फ
pha

ब
ba

भ
bha

म
ma

य
ya

र
ra

ल
la

व
wa

श
sha

ष
sha

स
sa

ह
ha

क्ष
ksha

त्र
tra

ज्ञ
gnya